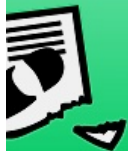
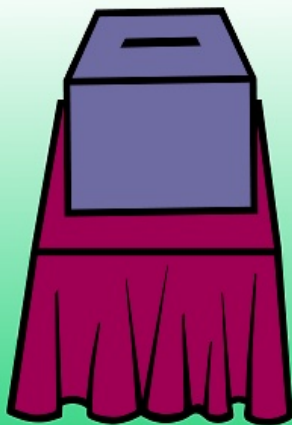

Miroslav Straka

Vítězství je naše!

Miroslav Straka

Vítězství

je naše!

(Ne)uvěřitelný příběh
z prostředí české politiky

Miroslav Straka

Vítězství je naše!

(Ne)uvěřitelný příběh z prostředí české politiky.

Copyright © Miroslav Straka, 2003 – 2023

Tato kniha je chráněna autorským zákonem a nesmí být, ani žádná její část, jakýmkoli způsobem reprodukována, kopírována, tištěna, rozšiřována nebo ukládána do informačních systémů. Bez písemného svolení majitele autorských práv jsou též zakázány jakékoli její adaptace, zejména rozhlasové, divadelní, filmové či televizní, nebo pořizování audionahrávek jejího textu.

Vydal Karel Podhora v roce 2023

Vydání první

www.vitezstvijenase.cz

ISBN 978-80-270-8822-5 (formát pdf)

ISBN 978-80-270-8823-2 (ePub)

ISBN 978-80-270-8824-9 (Mobipocket)

Žádnou Krátkou ulici, která by spojovala ulice Letenskou a Valdštejnskou, v Praze na Malé Straně nenajdete. Z toho logicky vyplývá, že v ní ani nemůže stát žádný Vojtěšský palác se svým čtvercovým nádvořím, s bezchybně udržovanou k němu přilehlou zahradou či vyhlášenou restaurací U Vojtěchů v jeho přízemí. A dotřetice u nás neexistuje ani Strana pravého středu, její předseda, jeho osobní tajemník, tři místopředsedové nebo sbor stranických politických poradců. Alespoň já o takové straně nevím – ačkoli v Čechách je, jak známo, možné všechno.

Řečeno jinými slovy: většina institucí a všechny osoby a události popsané v této knize jsou smyšlené a jakákoli podobnost se skutečnými osobami, událostmi nebo institucemi je pouze náhodná, nikoli záměrná. Pokud jsou v knize použity atributy skutečně žijících osob či reálně existujících institucí nebo politických stran, jsou použity výhradně ve fiktivních souvislostech a v situacích, které se, jak doufám, nikdy nestaly.

Muž činu

„Osmnáct!“

„Dvaadvacet!“

„Dvacet pět až třicet.“

„Rozpětí nemůžeš. Jedno číslo.“

„Ne? Tak třicet.“

„A ty?“

„Šedesát.“

„Šedesát? Celou minutu?“

„Ano. Šedesát vteřin.“

„Ty tedy svému favoritovi příliš nevěříš.“

„Naopak. Zním ho jak svoje boty. Alespoň doufám!“

Čtveřice mužů vyšla z malého salóňku restaurace U Vojtěchů a po chodbě a kolem toalet mířila k výčepu. Jen málo ji však zajímaly püllitry s pivem, roznášené odtud číšníky do všech dalších prostor rozlehlého pohostinství. Pro ni měl výčep, srdce každého podniku, který staví svoji pověst na dobrém jídle a vhodném pití k němu, strategický význam z úplně jiného důvodu: nad jedinými dvěma stoly, které v něm proti výčepní stoličce stály, visela na zdi jediná

televize v celém restauračním komplexu. Zapnuta byla téměř nepřetržitě, snad běžela i v době, kdy měla restaurace zavřeno.

Právě se schylovalo k hlavním večerním zprávám na prvním programu veřejnoprávní televize.

„Zapsal sis to?“

„Jo,“ otočil se muž s notýskem v ruce na kolegu, který jako poslední vyslovil svůj tip a který zrovna gestem ruky odmítal nabídku výčepního; rozpité pivo nechal v salónku, kam se všichni chtěli co nejdřív zase vrátit.

„Já si dám,“ ozval se trochu dotčeně první z mužů a kývl na výčepního.

Ten si podle všeho hostů náležitě považoval, protože mu hned dal jednu z natočené várky sklenic, které právě rovnal na tác číšníkovi.

Začátek zpráv se blížil. Sednout si nebylo kam, muži tedy zůstali stát u zástěny oddělující prostor u stolů od dveří do spojovací chodby, kterou přišli.

„Vážně celou minutu?“ pokrčil rty první z nich, místopředseda Strany pravého středu Milan Smékal. „Zdá se, že zase víš něco, co já ne.“

„To víš, na poradce si musíš dávat vždycky bacha,“ přidal se se smíchem druhý, tiskový mluvčí strany Roman Vrba.

„Ticho, už to začalo,“ upozornil je ten s notýskem.

V televizi běžela znělka *Událostí* a v ní krátké upoutávky na to nejdůležitější, co se divák vzápětí dozví i s podrobnostmi. „Do voleb zbývá přesně půl roku,“ říkal mimo obraz ženský hlas. „Kdyby se konaly teď, zvítězili by občanští demokraté, sociální demokracie by skončila druhá. K volbám by podle průzkumu šlo šedesát procent voličů.“

„Jen abychom si to ujasnili: myslíme doufám čas, který uplyne až od konce hlavní zprávy? Ne od tohotole *headlinu*?“ zeptal se Smékal.

Muž s notýskem, hlavní účetní, vlastně finanční manažer strany Rudolf Voborník, kývl hlavou. „Pochopitelně,“ ukázal na hodinky na ruce, „stopky spustím v okamžiku, kdy zpráva o tom výzkumu skončí.“

„Co když zavolá ještě před koncem?“ zeptal se Vrba.

Účetní se zamyslel: „V tom případě budeme sázky považovat za neplatné.“

„Nezavolá. Vychutná si to až do konce,“ ozval se poslední z mužů. Jmenoval se Petr Brázda a byl šéfem týmu stranických politických poradců. „Počká, kdyby se náhodou v poslední větě objevilo jeho jméno.“

„Že se nedívá v kanceláři jako minule,“ připomněl mu Smékal.

„To je na velmi dlouhé povídání,“ nadechl se Brázda. „Abychom mohli naši dnešní sázku uskutečnit, bylo třeba vzájemně zkoordinovat řadu věcí. Byl to pěkně tvrdý logický a logistický oříšek připravit situaci, kdy našeho nejvyššího odřízneme od veškerých informačních zdrojů a vyšleme kamsi do řídce obydlené příhraniční oblasti. Do posledního okamžiku nebylo jasné, zda se mi ho podaří úspěšně rozlousknout a vše klapne tak, jak jsme potřebovali. Ale osud vyslyšel naše přání a pan předseda se až nyní z obrazovky dozví to, co my ostatní víme již několik hodin. A co já tušil už několik týdnů.“

„Mohli jsme se ještě vsadit,“ napadlo Vrba, „komu z nás bude volat. Může taky volat tajemníkovi. Pak by –“

„Ticho,“ zasyčel na něj účetní.

Na obrazovce televizoru byli v záběru ze studia oba moderátoři zpravodajské relace.

„Institut pro výzkum veřejného mínění dnes zveřejnil výsledky pravidelného měsíčního průzkumu volebních preferencí,“ otočila se obličejem do kamery moderátorka. „Na prvních místech se oproti minulému měsíci nic nemění. V pořadí dalších politických stran však došlo k zajímavým posunům.“

Na obrazovku naskočily grafy.

„Podle prosincového šetření by nejsilnější stranu...“

„Měl jsem si vzít brýle. Takhle na dálku nevidím vůbec nic,“ posteskl si pro sebe polohlasem Voborník.

„Budeš nám muset věřit,“ umlčel ho Smékal.

Ženský hlas z televize zatím pokračoval: „... na pátém místě dva a půl procentního bodu ztratili, naopak Levicová aliance oproti listopadovému průzkumu svoji pozici mírně posílila a pronikla na šesté místo. Propad Strany pravého středu, který pokračuje už třetí měsíc, byl tentokrát vůbec největší. Strana skončila sedmá, když by ji volilo jen málo přes šest procent voličů. Ve srovnání s letošním zářím už ztratila téměř třetinu hlasů. Další místo...“

„To je průser, co?“ ulevil si Smékal.

Hlavní účetní, který už stál připravený s pokrčenýma rukama, notýsek schovaný v dlani pravé ruky tak, aby mohl ukazováčkem stisknout tlačítko stopek na svých hodinkách, na to kývl. Nemusel ani nic vidět, stačilo to, co slyšel.

„... což je o pět procent víc než minulý měsíc,“ dozněla zpráva z televize. Z obrazovky zmizely grafy, objevil se interiér studia a moderátor začal ze čtecího zařízení na kameře číst úvodní text k další reportáži.

Voborník stiskl stopky a mlčky sledoval rychle se měnící číslice na jejich displeji. Smékal dopil zbytek piva, postavil výčepnímu na pult prázdnou sklenici a všichni čtyři pomalu vyšli z výčepu na chodbu, kde se stranou od hluku v něm zastavili.

„Dá se těm číslům věřit?“ zeptal se Smékal, zatímco Brázda si z kapsy saka vyndával mobilní telefon.

„Bohužel asi ano,“ pokrčil rameny tiskový mluvčí Vrba. „Když pro nás byla příznivá, taky jsme jim věřili. A rádi.“

Čas zatím utíkal. Třicet vteřin. Čtyřicet. Čtyřicet pět. Brázda s mobilem nachystaným v ruce se začal spokojeně usmívat. O výhru už ho nemohl nikdo připravit, všichni jeho společníci hádali časy výrazně kratší.

Padesát vteřin. Padesát jedna.

Najednou se ozvalo zapípání. Voborník zastavil stopky na 52 vteřinách a Brázda se ještě dříve, než přijal hovor, potměšile zašklebil: „*His, vlastně Our Master's Voice!*”¹⁾

Pak stiskl tlačítko a zvedl mobil k uchu. Na druhém konci pomyslného drátu nebyl nikdo jiný než předseda Strany pravého středu Michal Zelenka osobně.

„Jistěže jsem to viděl. – Ano. – Ano,“ obrátil Brázda oči v sloup. Minutu a půl, možná dvě minuty poslouchal monolog ve sluchátku.

---

1) **His / Our Master's Voice** [čte se: hiz / aur mástrs vois]

... doslova hlas jeho / našeho pána

ironická narážka (a až jejího původce, tedy šéfa poradců SPS Brázdu poznáte víc, pochopíte, že je zbytečné od něj čekat jiné narážky než právě jen ironické) jednak na bývalou známou značku gramofonových desek, jejímž logem byl obrázek psa naslouchajícího u trouby gramofonu hlasu svého pána, který z ní vycházel, jednak na osobu předsedy Strany pravého středu

Zelenka mu opakoval zprávu z televize a přidával k ní vlastní komentář, většinou v podobě slov jako hrůza, katastrofa, tragédie.

„... takový propad ještě nezažil. Je to neuvěřitelné. Je to... Haló? Jste tam?“

„Samozřejmě,“ přisvědčil Brázda.

„Zdalo se mi divné, že jste mě tak dlouho nepřerušil. Většinou mi skáčete do řeči mnohem dřív. Vážně jste slyšel všechno, co jsem říkal? Ono to spojení občas vypadává.“

„Mohu vás ujistit, že nevypadlo ani na chvíli,“ uklidňoval šéfporadce svého předsedu. Bohužel, myslel si jen pro sebe.

„Budeme se už konečně muset nad tím vážně zamyslet. A přijmout patřičná opatření. Mimochodem, kde teď jste?“

„Ještě v kanceláři. Chystáme se pokračovat v analyzování situace.“

„Výborně. Nemám tam za vámi přijet?“

„Ne!“ Bylo to velmi důrazné *ne*.

„Opravdu?“

„Opravdu ne.“

„Zítra nás čeká náročný den. Myslíte, že by přesto bylo možné svolat na zítřejší ráno mimořádnou poradu vedení?“

Brázda na své tři kolegy spiklenecky zamrkal.

„Již jsem podnikl patřičné kroky, jinými slovy: ano,“ odpověděl do telefonu.

„Výborně. Vážně nemám přijet?“

Brázda Zelenku znovu ujistil, že něco takového není nutné.

Čtveřice mužů se pak vrátila do salónku, kde před odchodem k televizi ve výčepu dojedli večeři a kam jim teď číšník přinesl zákusky a kávu.

Politikové nebývají, až na pár vzácných výjimek, žádná ranní ptáčata. Jak by také mohli, když většina důležitých jednání a schůzí se protáhne až dlouho do noci? Těžko po nich pak můžete chtít, aby v šest ráno vyskočili z postele a byli hned svěží a schopní podávat své obvyklé výkony, jako to musí dělat většina lidí. Díky tomu politikové jen málokdy zažijí zrození nového rána, ten okamžik, kdy se nad obzor vyhoupne slunce a začne se odrážet v krůpějích rosy na stéblech trávy nebo jiskřit v krystalech přes noc čerstvě napadaného sněhu. To je nutná daň, kterou platí za svou náročnou a odpovědnou práci pro blaho ostatních, které den co den budík nemilosrdně vytáhne z teplých pelíšků v době, kdy oni ještě tvrdě spí po včerejším náročném programu.

Bez nadsázky se proto dá říct, že na mimořádném zasedání předsednictva Strany pravého středu, svolaném na osmou ráno, panovala nálada velmi ospalá až mátožná. Například první místopředseda strany zíval na celé kolo a ani se nesnažil si rukou zakrývat ústa, protože by ji před nimi musel držet nepřetržitě.

Jediným, kdo byl, kromě svého osobního tajemníka a sekretářek, zvyklých chodit do práce na osmou normálně, v tuhle pro politiky vražednou hodinu překvapivě čilý a plný energie, byl předseda strany Zelenka. Přitom ani on nepatřil k ranním skřivánkům, naopak byl příkladem typické sovy, zvyklé ponocovat a ráno si přispat.

Dnes energií přímo překypoval.

V osm hodin a čtyři minuty dokončily sekretářky roznášení povolených povzbuzujících prostředků.

„Ještě chybí tiskový mluvčí,“ obhlédl Zelenkûv osobní tajemník Tomáš Kříž přítomné.

„Jistě zpracovává svodku z dnešního tisku,“ pospíšil si s vysvětlením šéf poradců vlídně.

„Ten?“ podivil se Zelenka. „Na psaní přehledů má svoje lidi. Asi začneme bez něj.“

V tu chvíli se Vrba se zmuchlaným obličejem objevil mezi dveřmi malé zasedačky.

„Sláva,“ poznamenal Smékal, usrkl z hrnečku hlt kávy a prstem dloubal do žeber třetího místopředsedu Zahradníka, který na židli vedle něj usínal.

Ten se zatvářil značně nepřívětivě. Jednak neměl rád, když ho někdo v polospánku dloubal mezi žebra, jednak, což bylo podstatnější, nesnášel prvního místopředsedu. A jeho vtipy. A to, že se kvůli němu na minulém kongresu strany stal jen třetím místopředsedou, ačkoli bylo předem domluveno, že ho Smékal podpoří, aby se stal druhým. To mu vadilo nejvíc.

Po úvodních formalitách začal Vrba referovat o tiskových ohlasech na včera zveřejněné výsledky předvolebního průzkumu. Byly jednoznačné: Strana pravého středu ztrácí svůj vliv, svoji pozici získanou po minulých volbách, a jestli se brzo nepokusí s tím něco udělat, lavice sněmovny pro ni zůstanou po příštích volbách na další čtyři roky zřejmě tabu.

Zelenka kýval hlavou. „A jinak nic?“ zeptal se, když Vrba skončil.

„Copak tohle nestačí?“ vyjevil se druhý místopředseda strany Adámek.

„Ovšemže ne. Totiž ano. Té hrůzy bylo až dost. Myslel jsem, jestli se někde neobjevila zmínka o tom, jak jsem včera pokládal základní

kámen pro tu čističku. Byla to doufám čistička, ne?" otočil se k tajemníkovi.

Kříž mlčky kývl hlavou.

„Takže?“ zopakoval Zelenka otázku.

„Ani slůvko. Regionální tisk ještě nemáme všechen zpracovaný, ale...“ krčil rameny mluvčí Vrba.

„Nějaké Rozhledy Horní Dolní mě teď nezajímají,“ ušklíbl se Zelenka. „Myslel jsem na celostátní deníky. Nic?“

„Ne.“

„Co se začít bavit o těch průzkumech?“ nadhodil mírně sarkasticky Adámek.

„Právě že se o nich bavíme!“ nadechl se zhluboka předseda strany před dlouhým proslovem. „Bavíme se právě a jedině o nich. Proč asi klesají? Jsme horší než ostatní? Ne! Jen o nás není slyšet! Nejsme vidět. To je příčina našeho neúspěchu. Požádal nás včera někdo o vyjádření k tomu průzkumu?“

Tiskový mluvčí si pospíšil s odpovědí: „Chtěli s vámi mluvit z České televize, ze dvou rádií a z Četky¹⁾. Ale když zjistili, že jste kdoví kde, ztratili zájem. Prý možná dneska v parlamentu. Jinak jsem všude rozeslal obvyklé třířádkové prohlášení typu výsledky analyzujeme, hluboce se jimi zabýváme a hledáme řešení. A jedna redaktorka odchytila Smékala. Nakonec ho, pokud vím, necitovala.“

Zelenka spráskl ruce. „Nemohl jste mi zavolat, že mě shánějí?“

„Rozhlásil jsem všude,“ zatvářil se Brázda omluvně, „že si nepřejete být za žádnou cenu rušen. Sám jste si to přece přál.“

---

1) Četka

... hovorové označení zpravodajské agentury ČTK neboli České tiskové kanceláře

„Ale to neplatilo pro novináře! Ostatně ani pro vás ne! Ani pro vás!“ otočil se Zelenka k tajemníkovi, který seděl vedle něj. „Když už jste mi naplánoval tu cestu zrovna na včerejšek, kdy se zveřejňovaly průzkumy, očekával bych, že mě o nich alespoň budete včas informovat.“

Tajemník zrudl.

„Sám jste na datu té cesty trval. Prý tu novou čističku –“

„Čistička! Neměli ji v tom městě celá léta! Když jim doted' stačila ta stará, den nebo dva by to už taky bez nové vydrželi.“

„Myslel jsem, že víte, že budou ty výsledky a...“

„Ovšemže jsem to věděl. Než jsem to – než tuhle informaci překryly jiné důležitější informace. Vaší povinností bylo mi to připomenout. A vaší,“ obrátil se Zelenka na šéfa poradců, „bylo hned mi zavolat, jak na tom jsme. Nebo jste se to všichni dověděli až večer z televize jako já?“

„Naopak. Osobně jsme v agentuře přihlíželi prezentaci výsledků,“ ozval se Brázda. „Mám tady jejich materiál,“ ukázal přítomným objemnou složku poskládanou z několika vrstev různobarevných papírů, kterou měl na stole před sebou. „Dostali jsme tam řadu důležitých informací.“

„A vynikající občerstvení,“ ujelo výkonnému manažerovi strany Polákovi, který byl včera s Brázdou a který až dosud mlčel. „Prezentace v Institutu pro výzkum veřejného mínění jsou vždycky báječným kulinářským zážitkem...“ zasnul se.

„Rád bych zdůraznil,“ přerušil ho Brázda rychle, „že jsme pak celé odpoledne a večer ty výsledky analyzovali.“

„A k jakému závěru jste dospěli?“

Než se stačil Brázda nadechnout, předběhl ho s odpovědí místopředseda Smékal: „Že je to průser.“

* * *

Zhruba za hodinu už byli všichni v zasedačce poměrně čilí. Stálý přísun kávy udělal své, stejně jako nápad jedné ze sekretárek přinést přímo na zasedání obložené chlebíčky a zákusky. S plným žaludkem a s příslibem prosincového sluníčka za oknem vypadal i propad volebních preferencí hned méně hrozivě.

Zelenka stále překypoval energií: „Musíme být vidět. Kdekoli, při jakékoli příležitosti.“

„Když už nic neděláme, ať to aspoň všichni vidí,“ ušklíbl se Adámek. „Nejvíc duní prázdné nádoby.“

„Kdo nic nedělá, nic nezkazí,“ oplatil mu jeho jízlivost Brázda.

„Kdo nic nedělá, nic nezkazí, ale taky není nikde vidět! Vždyť ve zpravodajství skoro nejsme,“ dostával se Zelenka do varu.

„Problém je, že nás obvykle novináři ignorují,“ ozval se Vrba.

„Tiskové oddělení taky nesmí jen čekat, až se na něj někdo obrátí! Musí naše lidi médiím nabízet. Pročpat je třeba do diskusních pořadů.“

„Snažíme se –“ nedořekl tiskový mluvčí.

„Málo. Máte mít kontakty, jak takové věci zařídit. Proč například nenabídnete nějakým novinám moje pravidelné sloupky na různá témata?“

„Těžko můžeme nabízet něco, co nemáme. Co neexistuje. Kde nic není, ani smrt nebere,“ přispěchal šéf poradců na pomoc Vrbovi.

„Mluvte za sebe,“ odsekl Zelenka.

„A nebylo by lepším řešením začít se konečně nějak projevovat? Něco dělat?“ nadhodil místopředseda Zahradník.

To se Zelenkovi nelíbilo.

„Není úplně pravda, že nic neděláme. Třeba do práce ve sněmovně se zapojujeme docela aktivně.“

„Kdy jsme naposled přišli s návrhem zákona, který by k něčemu byl? Aktivita vypadá jinak.“

„Když jsme se minule vykašlali na předchozí dohody a nepodpořili při hlasování zákon o povinném očkování psů, který kvůli nám neprošel, tak o nás psali všude,“ uchechtl se Smékal.

„To je pravda,“ přidal se Vrba. „Skoro jsme ohlasy nestačili monitorovat.“

„To byla negativní publicita. Jen někde trochu zakolísáte, novináři se toho hned chytí, začnou v tom štourat a rozmáznou to. Pozitivní ohlasy je nezajímají.“

„I negativní reklama prodává,“ zašklebil se Brázda.

„Ne před volbami! Teď nám jde o pozitivní zprávy.“

„Třeba o tu čističku!“

„Přesně tak. Těm lidem pomůže. Budou mít čistší...“ Zelenka se zarazil. „Stejně je to divné. Fotografů tam bylo spousta, dokonce tam byl i televizní štáb. Nějaká místní televize.“

„Média nechtějí pozitivní zprávy,“ ozval se znovu Vrba.

„Že nechtějí? A nabízíme jim je?“ rozjasnil se předseda strany. „Nenabízíme. A to se musí změnit. Kdo není v médiích, ten jako by nebyl. Heslo dne zní: nabízet se, nabízet se, nabízet se. Podle jakého klíče pořádně tiskové konference?“

„Příležitostně. *Ad hoc*¹⁾ podle situace.“

„Výborně. Změna číslo jedna: odted' budou pravidelně každý týden.“

„Co na nich, čistě mimochodem, budeme říkat?“

To byla poměrně zásadní otázka.

„Cokoli. Budeme komentovat situaci. Informovat o tom, co děláme. Věděl vůbec někdo včera, že jedu pokládat ten základní kámen?“

„Ne. Říkal jste, ať to moc nerozhlašujeme. Měl jste sedět ve sněmovně,“ pípl tajemník.

„Aha,“ zarazil se Zelenka. „Tak nic.“

„Když už nemáme co říct za sebe, můžeme kritizovat ostatní,“ napadlo prvního místopředsedu.

„Správně! Jsme v opozici. Ta nic nemusí a všechno může. Na potížích vlády a všech ostatních můžeme jen vydělat. Takže za druhé: kritizovat, kritizovat, kritizovat. Máte to?“

Tajemník, který pořizoval zápis, kývl hlavou.

„Nic nepotěší tolik jako cizí neštěstí,“ souhlasil šéf poradců.

„To je známá věc. Ovšem pozor, vládu ještě teď hned kritizovat nesmíme. Návrh, co má v parlamentu, musíme podpořit, už jsme se na tom dohodli. Oni pak podpoří zase nás.“

„A pak jim to nandáme!“ zamnul si Smékal ruce.

Zelenka se obrátil k tajemníkovi: „Takže výjimka. Vládu kritizovat až po hlasování o návrhu našeho zákona o skartaci nepotřebných

---

1) **ad hoc** [ad hok]

... jen pro tento (nějaký, určitý) případ, k této (nějaké, určité) věci, k tomuto (nějakému, určitému) účelu; zde použito ve smyslu nahodile, bez předem stanoveného plánu či rozvrhu, jak se to zrovna hodí

formulářů. Její podporu budeme potřebovat.”

„Nestačí jen kritizovat,“ ozval se místopředseda Adámek. „Měli bychom mít připravená i svoje řešení. Co dělá naše stínová vláda?“

„To je pravda,“ zarazil se Zelenka. „Co dělá?“

„Ó, naše stínová vláda,“ usmál se Brázda, „je skutečně stínová. Správně řečeno, je to doslova spolek stínů.“

„V tom s vámi souhlasím. Vždyť vůbec není vidět, jako stíny v den, kdy nesvítí slunce.“

„Neměl jsem na mysli přesně toto, i když je to jistě také pravda. Narážel jsem hlavně na poněkud vyšší věk a místy i chatrnou tělesnou stránku některých jejích členů. Věkový průměr naší vlády je hodně přes šedesát,“ vysvětlil Brázda.

„Neměli jsme někoho mladšího?“

„Měli. Ale požadavek zněl, že to má být vláda odborníků. Než se z mladého a nadějného člověka stane skutečný odborník, uplyne mnoho let, která na něm zanechají nesmazatelné stopy.“

„Vypadají jako zombie,“ přisadil si Smékal.

„Je to vážně pohled spíše pro silné povahy,“ připustil Brázda. „Část pánů už je ve věku velmi pokročilém, byť o jejich odborné erudici nemůže být pochyb.“

„Nechceme lidi strašit,“ zazubil se Smékal.

„Něco s tím musíme udělat. Je před volbami.“

„Právě jsem vám, pane předsedo, vysvětlil, že mladé odborníky –“

„Kašleme na odborníky. Na ty voliče nepřitáhneme,“ vpadl Brázdovi do řeči Smékal.

„Odborníky tam můžeme dát zase po volbách,“ souhlasil s ním Zelenka. „Teď sežeňte rychle nějaké pohledné hochy. Musíme vládu

omladit. Musí být přijatelná pro fotografy. Pro kamery.”

„Píšu si: sehnat pár manekýnů,“ otevřel Brázda poznámkový blok.

„Takhle bych to neformuloval,“ ošil se Zelenka. „Ale v zásadě...
Poohlédněte se po někom fotogenickém. To je za...?“

„Za třetí.“

„Za třetí: prezentovat v médiích naši stínovou vládu. Naši
omlazenou stínovou vládu. Ti úctyhodní pánové jí budou dodávat
myšlenky.“

„Myslel jsem, že na myšlenky jsem tady já,“ ozval se Brázda
trochu dotčeně.

„Ovšem. Ti pánové budou dodávat myšlenky vám a vy zase vládě.
Nebo to už nějak zařídíte. Ať se za mnou předseda naší vlády dnes
nebo zítra odpoledne staví v parlamentu. A nezapomeňte,“ vztyčil
Zelenka ukazováček, „ať se naše stínová vláda vyjadřuje k čemukoli,
co se šustne. Znáte to: naše strana by to řešila tak a tak, zatímco
současná nemohoucí vláda... Dělají to tak všichni.“

Tajemník zakašlal: „Je tu ta výjimka, pane předsedo.“

„Jistě. Zatím kritizovat jen ostatní. Vládní strany teprve tehdy, až
je nebudeme potřebovat. Ale to bude tak akorát v době, až dáme
naši vládu trochu do pořádku.“

„Aktivnější by měl být náš poslanecký klub,“ napadlo třetího
místopředsedu. „Taky o něm není moc slyšet.“

„V tom případě špatně slyšíš,“ ozval se jeho předseda Rieger.
„Zrovna předevírem náš názor citovali v televizi.“

„Protože byl jako obvykle totálně mimo,“ zapojil se do debaty
Adámek.

„Pánové, pánové, prosím,“ uklidňoval je předstíraně popuzeným
tónem Brázda. „Právě řešíme —“

„Poslanecký klub má rezervy,“ přerušil ho Zelenka. „Další bod: oživit jeho činnost. Alespoň čtyři, pět poslanců by se mělo hned dnes přihlásit do rozpravy ve sněmovně. Na pořadu dne je ten zákon o hájení zajíců a –“

Brázda Zelenkovi vrátil, jak mu před chvílí skočil do řeči: „Měl jsem za to, že dohoda s částí vládní koalice zněla, že se k tomu nijak vyjadřovat nebudeme. Podporujeme, doufám, ještě pořád ten zákon?“

„Ovšemže ano! To je přece ta výměna. My podpoříme jejich zajíce a oni nám zase píchnou s formuláři.“

„Chtěl jsem se pouze ujistit. Protože v takovém případě se mi zdá velmi problematické vystupovat s něčím v rozpravě.“

Zelenka se zamyslel.

„Když budou dva naše názory pro a dva proti, tak se to vlastně vyruší. Jako by se nic nestalo.“

„Vlk se nažere a koza – pardon, zajíc zůstane celý,“ poznamenal si Brázda do zápisníku.

„Ten zákon bychom ale rozhodně podporovat neměli,“ vstoupil do debaty první místopředseda. „Pokud se rozšíří doba pro hájení zajíců, bude to znamenat –“

„Omezení pro vás myslivce,“ nenechal ho domluvit druhý místopředseda. „Míň si zastřílíte. Aspoň můžete víc střílet po lidech. Nebo po sobě navzájem.“

„Pár invektiv¹⁾ mě nerozhází,“ odsekl Smékal přezíravě a zkřížil ruce na prsou. „Klidně v rozpravě vystoupím.“

---

1) **invektiva** [invektýva]

... urážlivý ústní nebo písemný útok, urážka

„Je úplně jedno, jestli ten zákon projde dál,“ vysvětlil všem Zelenka. „Stejně ho zamítne senát. A když ne ten, tak ho smete prezident. Důležité je, abychom ho teď podpořili. To je mimo diskusi.“

„Mám dát do zápisu taky to střílení lidí?“ zarazil se tajemník.

Předseda strany i šéf poradců ho sjeli vyčítavými pohledy.

„Měli bychom se vrátit k podstatě věci,“ ozval se výkonný manažer Polák.

„Měli bychom probrat, co budeme říkat novinářům o poklesu naší oblíbenosti,“ připomněl Vrba.

„Správně! Podstatu zatím nechme plavat.“ Zelenka se zamyslel:

„Hlavně musíme působit jednotně. Nemůžeme ta čísla nějak napadnout? Nejlepší obranou je vždycky útok.“

„V tomhle se shodneme,“ kývl Smékal. „Můžeme s těmi čísly nějak čarovat?“

„Pokud nepopřeme elementární zákony matematiky, tak ne. Ať jsou ta čísla jakákoli, všichni je berou taková, jaká jsou,“ vysvětlil jim Brázda.

„Jsou to jen čísla. Šedá je teorie, zelený strom života.“

„Ano,“ usmál se na Smékala přes stůl Brázda. „Náš strom života ovšem začíná povážlivě rychle žloutnout. Skoro to vypadá, že co nevidět začne opadávat.“

* * *

Ne všechno se ten den ve sněmovně vyvíjelo podle Zelenkových představ. Popravdě řečeno, podle jeho představ se nevyvíjelo vůbec nic.

Kromě schůzky se šéfem stínové vlády, který byl jeho dlouholetým přítelem a který ho ujistil, že se pokusí postavit vládu na nohy a bude ji ukazovat veřejnosti při každé možné příležitosti, se všechno ostatní hatilo způsobem zcela nepředvídatelným a nečekaným.

Když se po desáté večer vrátil Zelenka domů, byla jeho manželka už v posteli a vleže si listovala nejnovějším číslem Bulletinu advokacie. Než se k ní přes kuchyň, kde jen tak ve stoje zhltl pár plátků sýra, koupelnu, kde strávil ve vaně bezmála hodinu, a společnou pracovnu dostal, byla už skoro půlnoc.

Natáhl se vedle ní na postel.

„Příšerný den.“

„To je otázka, nebo konstatování?“ zvedla paní Zelenková hlavu od knížky, kterou před chvílí vyměnila za časopis pro právníky.

„Proč?“

„Kdyby to byla otázka, kývla bych hned několikrát. A kdyby konstatování, pohládila bych tě po hlavě a řekla: nic si z toho nedělej, já měla horší.“

„Vážně?“

„Prohrála jsem spor. Svědek, co byl na naší straně, udělal čelem vzad. Otočil o sto osmdesát stupňů. Předvedl brilantní ukázkou senility kombinované s debilitou. Nic neví, nic si nepamatuje a u ničeho důležitého nikdy nebyl. Popřel všechno, co kdy řekl.“

„To může jen tak?“

„Jistě. Myslíš, že to můžete dělat jen vy, politikové?“

„Ale proč?“

Zelenka věděl, že když nechá manželku vymluvit jako první, bude pak mít nerušený prostor pro sebe a líčení svých bolístek. Většinou tomu tak bylo.

„Koupili ho. Protistrana mu zaplatila. Je to jasné jakacka, ale dokázat se to nedá. Ta pirueta, co předvedl, viditelně zaskočila i jejich právníky. Málem se mi omlouvali. Co bylo ve sněmovně?“

„Neviděla jsi zprávy?“

„Ne. Jen jsem přišla domů, pustila jsem se do gruntování. Byla jsem fialová vzteky a potřebovala jsem to ze sebe dostat. Musím říct, že takhle uklizeno jsme neměli už léta. Snad by stálo za to pozvat ještě do Vánoc všechny příbuzné na návštěvu, aby se to nějak zúročilo. Než to všechno zase zapatláme. Když viděl Míša moje řádění, vzal nohy na ramena. Prý ať mu zavolám, až mě to pustí. Něco takového jako zprávy šlo dnes mimo mě.“

„Dopadli jsme jak sedláci u Chlumce.“

„Nic nového pod sluncem.“

Zelenka se tvářil, že poznámku přeslechl.

„Bylo to jasné a bezproblémové. My měli podpořit tuhle zaječí patálii a oni na oplátku můj návrh zákona o skartaci nepotřebných formulářů. Věděl jsem, že dvě třetiny našich poslanců s tím zaječím zákonem nesouhlasí, ale byl jsem přesvědčen, že pro něj nakonec – v zájmu té výměny – ruku zvednou.“

Jenže pak se o tom začalo diskutovat. Nejdřív v našem poslaneckém klubu, pak i v předsálí. Všichni naši poslanci z venkova byli proti a odmítli to podpořit. A překvapilo mě, že mezi nimi byl i Čermák.“

„To se dalo čekat. Vždyť jeho rodina má tiskárnu.“

„Mělo by mu záležet na prosazení toho skartačního zákona! Čím víc se toho na jedné straně skartuje, tím víc se bude muset na druhé straně tisknout.“

„Ty ovšem navrhuješ zrušit formuláře, které pět let nikdo nepotřeboval, úplně. To mu zřejmě vadí. Musíš rovnou místo nich vymyslet nové. Třeba protokoly o skartaci, které se budou vyplňovat v deseti kopiích. Promiň, to byl vtip,“ dodala, když uviděla manželův nasupený výraz. „Takže jste ten zákon nepodpořili?“

„Ale podpořili. Nakonec ano. Jenže už to nebylo třeba. Socialisti se lekli, že od nás podporu nedostanou, a sehnali si ji jinde. Teď je nic nezavazuje, aby zvedli ruku pro můj zákon o formulářích. A ten bez jejich hlasů neproleze ani do druhého čtení.“

„Nějaká aspoň trošku dobrá zpráva by se před usnutím nenašla?“

„Možná ano. Dnes, vlastně už včera ráno, jsem na poradě přišel s pár změnami. Novinkami. Pravidelné tiskovky a tak. Pokusíme se tím prolomit naši mediální izolaci.“

„Ty myslíš, že se to podaří?“

„Doufejme. Ale i kdyby ne, všem ve vedení jsem tím alespoň jasně ukázal jednu věc: jsem prostě muž na svém místě. Jsem muž činu!“

* * *

Zelenka stál zasmušile u okna, sledoval osamocené sněhové vločky vířící Krátkou ulicí a tvářil se mnohem méně optimisticky než

předchozí den. Tajemník mu na stůl položil zápis ze včerejší mimořádné porady vedení a mířil zpátky do své kanceláře.

„Věděli jste, dřív než to včera padlo na poradě, že Smékal je vášnivý nimrod?“ otočil se k němu od okna Zelenka.

„Domyslel jsem se. Někdy loni nebo možná letos začátkem roku mi dal,“ tajemník se zarazil, ale nedokázal zalhat, „zajíce.“

Zelenka se zhluboka nadechl: „Rozpoutal proti tomu zákonu hotové křížácké tažení. Další se pak samozřejmě přidali.“ Došel k jednomu z obrazů na stěně. Staré, temné plátno zobrazovalo výjev z lovecké štvance. „Naši poslanci na sebe v předsálí štěkali jak psi na tomhle obraze. Není divu, že se socialisti a část unionistů polekali a začali si shánět podporu jinde. Samozřejmě ji sehnali, protože výměnou nabídli Hvoždánkovi a jeho lidem podporu toho jejich nicotného zákona o vajíčkách. A můj zákon o formulářích teď nemá nejmenší šanci.“

„Zaječí zákon jsme nakonec podpořili.“

Zelenka kývl: „S Adámkem jsme všechny prosili málem na kolenou. Argumentovali jsme tou dohodou, která ale v tu chvíli už neplatila. Což jsme netušili, protože Hvoždánkovci se do posledního momentu tvářili, že budou proti. A náš špión, který měl situaci mapovat, úplně selhal, protože se zúčastnil těch našich šarvátek.“

„Na čí straně?“

„Byl proti, pochopitelně. Nakonec proti i hlasoval. On, Smékal a další dva. Zbytek byl pro.“

Na dveře vedoucí z tajemnickovy kanceláře na chodbu se ozvalo zaklepání a vzápětí k Zelenkovi do pracovny vešel Brázda s deskami plnými papírů.

„Vaše nová strategie již přináší své první ovoce. Vážně jsem netušil, že to bude tak rychle,“ položil vítězoslavně desky na stůl. „To jsou kopie článků z novin. Všude se o nás píše. A jak asi víte, byli jsme v hlavních večerních zprávách všech televizí. I v rádiích. Tiskové pracuje na plné obrátky. Během chvilky přinesou videozáznamy.“

„Něco takového si novináři nenechají ujít,“ trpce se usmál Zelenka.

„Ještě včera jste si stěžoval, že o nás není slyšet!“

„Tohle není typ publicity, o který bychom stáli.“

„Vezměte to z té lepší stránky: těžko to někdy bude horší.“

„Nikdy není tak zle, aby nemohlo být ještě hůř,“ připomněl tajemník Kříž.

Jak se ukázalo, měl pravdu. Když zanedlouho přišel do Zelenkovy kanceláře tiskový mluvčí spolu s prvním místopředsedou, přinesli s sebou kromě záznamů večerního a ranního televizního zpravodajství i čerstvou agenturní zprávu. Občanští demokraté vyjádřili nad postojem Strany pravého středu během včerejšího hlasování rozčarování a ústy svého místopředsedy sdělili, že se stranou, která takto rychle mění své názory, po volbách do případné koalice rozhodně nepočítají.

Jedinou kladnou stránkou všech průšvihů, které se na Stranu pravého středu za posledních osmačtyřicet hodin sesypaly, byl nepopiratelný fakt, že ji novináři konečně přestali přehlížet. Naopak. Těžko se dala nalézt zpráva nebo komentář, kde by o ní nebyla alespoň malá zmínka. Na tom se shodli všichni, kteří byli v Zelenkově pracovně.

Ještě než se první místopředseda u schodů rozešel se šéfem poradců, zeptal se ho na to, co mu už druhou noc nedalo spát.

„Jak jsi dokázal tak přesně odhadnout, za jak dlouho ti Zelenka zavolá? Domluvili jste se?“

„Ne!“ zvolal Brázda důrazně. „Podezírat mě z něčeho takového!“

„Tak jak?“ zajímalo Smékala.

„Jednoduše. Předpokládal jsem, že bude volat nejdřív svému tajemníkovi. Vždycky to tak dělává. A věděl jsem, že on telefon určitě nezvedne. Seděl totiž s manželkou v tu dobu v divadle.“

„Zelenka vidí doma zprávy. Vezme telefon, volá Křížovi, ten telefon nebere, tudíž volá tobě,“ zamyslel se Smékala.

„Přirozeně. Vyzkoušel jsem si, jak dlouho to může trvat. Klaplo to téměř na vteřinku. Jen málo věcí je nepředvídatelných.“

„Nemohl jsi vědět, že jeho tajemník nebude večer k zastížení.“

„Mohl. O tom divadle jsme spolu mluvili.“

„Vážně? S Křížem? Myslel jsem, že se moc nekamarádíte. A najednou se spolu bavíte o umění...“

„Jsou věci mezi nebem a zemí,“ pokrčil Brázda rameny a zašklebil se.

„Jak jste se na to divadlo vůbec dostali? Řekl ti, že se někam chystá?“

„Ne.“

„Potom to nechápu. Jen tak, z ničeho nic...“

„Ale milý Watsone, vše je tak prosté! Sám jsem Kříže do toho divadla poslal. Dal jsem mu totiž lístky.“

Zatímco zkoprnělý místopředseda Smékal zůstal stát u schodů, Brázda vykročil po chodbě ke své kanceláři. Po pár krocích se ještě otočil a s lišáckým úsměvem dodal: „Tu whisky prosím nějakou kvalitní. Ideální bude dvanáctiletá, několikrát destilovaná, jemná a aromatická. Takovou sázku člověk přece nevyhrává každý den! Předem děkuji za svoji výhru.“

Potíže s myšlenkou

Byl pošmourný lednový den. V lednu by měl padat sníh. Mělo by mrznout. Venku místo toho drobně mžilo a teploměr, kdyby na okenním rámu nějaký byl, by ukazoval pár stupňů nad nulou.

Šéf poradců Brázda se odvrátil od okna a podíval se významně na hodinky.

Tajemník Kříž, který seděl u jedné strany stolu postaveného kolmo k hlavnímu stolu předsedy strany, omluvně pokrčil rameny: „Už je na cestě.“

Netroufl si nechat Brázdu v pracovně svého šéfa samotného. Když už se dopustil té pošetilsti, uvěřil Zelenkovu telefonátu, že za minutku či dvě dorazí, a pustil šéfa poradců dovnitř, považoval teď za svou povinnost ho hlídat. Už celých deset, vlastně jedenáct minut.

Naštěstí v tu chvíli zaslechli klapnutí dveří do vedlejší místnosti a vzápětí se Zelenka objevil na prahu své kanceláře.

„Omlouvám se, mám trochu zpoždění,“ přivítal se s nimi.

„Ne větší než obvykle,“ pousmál se Brázda a posadil se ke stolu proti tajemníkovi.

Zelenka se uvelebil za svým stolem, jednou či dvakrát vydechl a pak se otočil k Brázdovi.

„Rád bych s vámi konzultoval něco, co mě včera napadlo.“

Brázda povytáhl obočí a rukou naznačil, že je plně k dispozici.

„Je to, myslím, účinný způsob, jak o sobě teď před volbami dát vědět. Měli bychom navrhovat k projednání co nejvíc nových zákonů. Každý týden přijít s něčím novým.“

„Obávám se, že každý týden to nepůjde. Sněmovna přece nezasedá...“ snažil se Kříž brzdit Zelenkův rozlet. Marně.

„Nechte sněmovnu sněmovnou! Jde o to s těmi návrhy vystoupit před novináři. Alespoň konečně budeme mít munici pro ten projekt pravidelných tiskovek, který se ne a ne rozběhnout. Stačí říct, že ten zákon na příští schůzi sněmovny chceme navrhnout. Každý týden jeden návrh. Určitě to nemůže být problém.“

„Dokážeme vymyslet tolik návrhů?“

„Zde se ptejte,“ ukázal Zelenka na Brázdu.

„Náš potenciál...“ začal Brázda rozvážně.

Zelenka ho netrpělivě přerušil: „Musí to jít!“

„Ale samozřejmě. Jsme schopni vymýšlet zákony jak na běžícím pásu, o to nejde,“ roztáhl ústa do širokého úsměvu Brázda. „O tom se s vámi nebudu přít. Jen nevím, zda to veřejnost náležitě ocení. Musíme jí, podle mého, dát čas, aby naše návrhy alespoň trochu vstřebala.“

„Ovšem! Už vás chápu,“ rozzářil se Zelenka. „To je výborný postřeh. Správně. Lidem i médiím musíme servírovat plody své práce v přesných dávkách. Dopřát jim dost času, aby si vůbec uvědomili, že to jsou naše návrhy. Takže myslíte jednou za čtrnáct dní?“

„Zdá se mi to ideální.“

„Výborně! Hned odpoledne to rozhlásím v poslaneckém klubu.“

„Možná by nejprve vedení strany...“ nesměle namítl tajemník, za což si zasloužil nasupený pohled od šéfa poradců. „Tak nic,“ dodal raději rychle.

Tok Zelenkových myšlenek naštěstí nebyl přerušen.

„Ano, tohle je správná cesta, jak o sobě dát pěkně hlasitě vědět. Těšte se!“

„Jistě už,“ ozval se Brázda vemlouvavě, „máte alespoň rámcovou představu o zákonech, které bychom měli navrhnout. Okruhy, témata, víte, co myslím.“

Ukázalo se, že předseda strany žádnou konkrétní představu nemá.

„To ovšem,“ řekl po chvíli přemýšlení, „není žádný zásadní problém. Věřím, že vy a vaši lidé si s tím poradíte. Proto přece jste šéfem poradců. Mimochodem, i naši poslanci mohou na něco přijít. Bereme všechno, co vás nebo kohokoli napadne. A nezapomeňte, že o příštím víkendu máme tu ideovou konferenci. I z ní může něco vzejít.“

A ještě,“ obrátil se Zelenka na svého tajemníka, „dejte všem vědět, že veškeré návrhy musí být konzultovány s některým z týmu poradců nebo přímo se mnou.“

Brázda významně zakašlal a podíval se na Kříže.

Ten mlčky kývl, což v daných souvislostech znamenalo, že rozhlásí, že veškeré návrhy musí schválit přímo šéf poradců osobně.

„Kromě toho, že ukážeme naše schopnosti, budeme zároveň útočit na současné vládní strany,“ liboval si Zelenka. „Vidíte,

řekneme, vláda není schopná s něčím takovým přijít. My ano! Vláda nemá sílu takové zákony připravit. My ano! Alespoň si zase trochu užijeme toho, že jsme v opozici.“

„Vláda,“ ozval se Kříž, „má teď jiné starosti.“

„To vlády občas mívají!“ uculil se Zelenka. Dál pokračoval už zase vážným tónem: „Ještě mě napadá, že bychom pro naši iniciativu měli vymyslet nějaký souhrnný název. Logo, symbol, aby všem bylo hned jasné, o co jde. Něco stručného. Bojovného. Výstižného.“

Zarazil se a vzápětí se začal spokojeně usmívat.

* * *

Zakrátko už Brázda seděl v kanceláři prvního místopředsedy.

„Jakže tomu říkáme?“

„Legislativní smršť! I když přesnější pojmenování by podle mě bylo legislativní spoušť. Nedej bůh, abychom některé z těch zákonů opravdu prosadili.“

„Copak už víme, o čem budou?“

„Nevíme. Ale než jsem došel k tobě, několik věcí mě napadlo. Takže řekněme, že tušíme. Hned po obědě se do toho pustíme. Napsat takový návrh zákona, zvláště když víme, že úplně zbytečného, nebude těžké.“

„Pak ale musíme...,“ pousmál se Smékal.

Brázda jeho úsměv zachytil. „Samozřejmě. Neopomeneme zdůraznit, že návrhy vzešly z iniciativy a jsou dílem samotného pana předsedy.“

„Jeden by se mohl týkat třeba konzumace alkoholu v kancelářích,“ napadlo Smékala. „Což mi připomíná, že mi brácha dal další demižón. Tož, jak se u nás říká...“

„Rád,“ nenechal Brázda prvního místopředsedu větu dokončit. „Plody práce tvého příbuzného nikdy nepohrdnu.“

* * *

Ve stejnou dobu, kdy Brázda ochutnával už druhý kalíšek slivovice z palírny Smékalova staršího bratra, seděl Kříž stále v kanceláři svého šéfa. „Má tolik zákonů vůbec šanci na úspěch?“ ptal se právě.

„Úspěchem míníte, že projdou sněmovnou a senátem, všude je schválí, prezident je podepíše a pak budou platit?“

„Ano.“

„Ne.“

„Ne?“

„Ne. Mám-li být upřímný, myslím, že je sněmovna všechny smete ze stolu. Vlastně v to doufám. Tedy pokud se do sněmovny vůbec dostanou. Nebude to, koneckonců, nic nového, sněmovna zatím smetla naprostou většinu toho, s čím jsme do ní kdy přišli.“

„Proč je tedy budeme navrhovat?“ nechápal Kříž.

„Aby se o nich a potažmo hlavně o nás mluvilo. Myslel jsem, že jste to pochopil. Ať přijdeme s kdovíčím, bude se o tom mluvit a psát. Vždycky se najde někdo, kdo nás za to pochválí, a někdo, kdo nás zkritizuje. Ale dáme tím najevo, že jsme čiperná strana.“

Malá, ale –“ zarazil se Zelenka a hledal správný výraz. Chtěl najít slůvko činorodá, to se ale ne a ne vynořit z paměti.

Jeho tajemník mu chtěl pomoci.

„Malá, ale naše?“

Jen to řekl, hned z výrazu Zelenkovy tváře pochopil, že tohle slovo jeho šéf nehledal. Raději už se dál nesnažil.

„Malá, ale... No, to je jedno. Jsme malí, ale dokázali bychom víc, kdybychom byli u moci. Tak nějak jsem to myslel.“

„Co by se stalo v případě, že by naše zákony sněmovna schválila? Tedy hypoteticky.“

„S tím si ani hypoteticky není třeba lámat hlavu. Zvláště teď, před volbami, kdy jsou všichni proti všem.“

„To budou i po volbách.“

„Ovšem. Zkrátka nic takového, že by naše návrhy prošly byť jen do druhého čtení, nehrozí. A kdyby se přece dostaly dál, bude je vetovat senát nebo v nejhorším případě prezident.“

„Po volbách ale můžeme být, opět hypoteticky, ve vládě. Potom by šance na prosazení těch předloh rázem stouply. Navíc voliči, ať už ve vládě budeme či ne, nám mohou ty návrhy pořád připomínat.“

„Žádná vláda po volbách nedělá to, co slíbila před nimi! Ale kdyby, jak říkáte, po těch návrzích veřejnost přece jen toužila, oprášit a vytáhnout na světlo se dají vždycky. Pravděpodobnější ovšem bude, že se po volbách budeme všichni snažit, aby se na ně zapomnělo co nejdříve. Bez ohledu na to, jestli ve vládě budeme nebo ne. Vlastně...“

Zelenka na okamžik zapřemýšlel.

„Když ve vládě budeme, tak se budeme snažit zakopat je někam obzvlášť hluboko. Ale pokud v ní nebudeme, mohou se nám docela hodit. Vždycky s nimi můžeme novou vládu otravovat.“

* * *

Ideová konference Strany pravého středu se měla konat už za osm dní, o následujícím víkendu. Zatím ale bylo jasné jen to, že bude. Nad vším ostatním se vznášel velký otazník. A kdyby jen jeden!

Nikdo pořádně nevěděl, co se bude na konferenci delegátům říkat a jak: jestli budou postaveni před hotovou věc, nebo jestli se plán na dosažení volebního vítězství má zrodit až tam. Vedly se i spory, zda bylo nutné konferenci vůbec svolávat. V jednom bodě však panovala naprostá a bezvýhradná shoda: novinářům bude vyhrazeno předsálí, ale do jednacího sálu jim bude vstup zakázán. To byl jediný výsledek dopoledního zasedání stranického vedení.

Přesněji řečeno jediný konstruktivní výsledek. Destruktivních výsledků přineslo jednání, jak bylo ostatně v poslední době spíš pravidlem než výjimkou, podstatně víc. Druhý místopředseda obvinil tým stranických poradců z myšlenkové impotence. Šéf poradců si to nenechal líbit a spolu s prvním místopředsedou se do druhého místopředsedy pustili. Pokud by se v tu chvíli konaly volby a SPS je prohrála, byla by to podle nich jeho vina. Výkonný manažer vyčetl finančnímu manažerovi, že dosud nepředložil analýzu s návrhem nákladů, které si strana může dovolit za červnové volby utratit. Do jejich sporu vstoupil šéf poradců, který oběma

připomněl náklady na pořádání konference. Podle něj je zcela zbytečná, protože na myšlenky má patent on a jeho lidé, ne delegáti sehnaní po celé zemi. Navíc, jak se k němu přidal první místopředseda, nebylo nutné pořádat ideovou konferenci jako výjezdní, tedy mimo Prahu. Předsedův tajemník šéfovi poradců připomněl, že už před pár měsíci představily některé strany v hrubých rysech svoji volební strategii. Brázda na to odsekl, že oni taky, a Zelenka dodal, že kvůli neschopnosti tiskového oddělení měla ta akce minimální publicitu. Tiskový mluvčí se nechal slyšet, že když novináři nepřijdou sami, párem volů je přitáhnout nemůže. V daných souvislostech to nebyla nejšťastnější formulace, neboť před hrstku novinářů tehdy předstoupila dvojice tvořená předsedou strany a jejím prvním místopředsedou. Oba se cítili výrokem tiskového mluvčího hluboce dotčeni a ostře se proti němu ohradili.

Následující půlhodinu pak všichni přítomní debatovali o významech slov strategie a taktika. Neobyčejně důležitý spor o to, zda je taktika nadřazena strategii či naopak, rozřešil až třetí místopředseda, kterého předseda, druhý místopředseda a jeden z poradců poslali pro naučný slovník.

Nakonec byli všichni našťvaní na všechny, každý na každého a jediným rozumným krokem v takové situaci bylo vyhlásit přestávku na oběd. Odpoledne se sice předsednictvo sešlo znovu, ale trvalo jen krátce. Nejprve se omluvil první místopředseda a odjel domů na Moravu na víkend. Brzy po něm opustili jednání i ostatní mimopražští a nakonec v zasedačce zbyli jen předseda strany, jeho tajemník, šéf poradců a druhý místopředseda.

„Alespoň heslo, slogan, to musíme mít,“ trval na svém Zelenka.

„A všude ho cpát,“ souhlasil Adámek.

„Něco, co se dá lehce zapamatovat. Je v tom rým nebo vtip nebo... Nebo tak.“

„Nestálo by za to obrátit se na nějakou agenturu?“ napadlo Kříže, dosud mlčícího ve své roli zapisovatele průběhu porady, která už vlastně poradou nebyla. „Tam jsou zvyklí –“ nedořekl, protože si povšiml Brázдова brunátného obličej.

„Něco takového dokážeme i při naší údajné impotenci sami,“ odsekl Brázda.

„O tom není pochyb,“ kývl Adámek. Nedalo se poznat, jestli to myslí vážně, nebo ironicky.

Zelenka se zamyslel.

„Jak vlastně zněl před čtyřmi lety ten náš slogan? Naděje...“

„Jsme vaše nová naděje. ‚Strana pravého středu – vaše nová naděje.‘ A použili jsme ho i předloni při doplňovacích volbách do senátu,“ připomněl Kříž.

„Ovšem! Jsme vaše nová naděje!“

„Podle toho, kolik lidí by nás teď volilo, jsme jejich naděje spíš zklamali než naplnili.“

Zelenka zpražil Adámka pohledem, ale ten si toho nevšímal. „Proč vlastně ještě nejsou nová čísla? Průzkumy?“ pokračoval.

„V lednu to vždycky bývá později. Vánoce a tak,“ vysvětlil mu Kříž.

„O mnoho horší to už být nemůže,“ ušklíbl se Brázda.

„To máte pravdu,“ poznamenal trpce Zelenka. „K nule máme blízko. Co s tím sloganem? Snažit se na ten minulý nějak navázat, nebo se ho naopak snažit zapomenout?“

„Zapomenout by bylo, myslím, to nejlepší. Zapomenout na všechno,“ jízlivě utrousil Brázda.

„Měli bychom navázat na to dobré,“ nadhodil Zelenka.

Se svým návrhem neuspěl.

„Víš o něčem takovém?“ neodpustil si jízlivost tentokrát Adámek.

„Co třeba Strana pravého středu – stále máte naději,“ pokusil se o nápad Kříž.

„Oni tu naději budou mít ještě hodně dlouho,“ ušklíbl se Adámek, „ale my asi ne, pokud se rychle k něčemu nerozhoupáme.“

„Vzhledem k okolnostem, v nichž se momentálně nacházíme, by bylo příhodné říkat: naděje umírá poslední,“ zašklebil se šéf poradců ne zrovna příjemně.

„To se bohužel jen říká,“ oponoval mu přes stůl druhý místopředseda. „Potíž je, že nemáme žádnou dlouhodobou myšlenku, ideu, kterou bychom po léta hýčkali a opečovávali a mohli na ni kdykoli navázat. Lidi netuší, co od nás můžou čekat, a ruku na srdce, my sami to o sobě nevíme taky.“

„Takovou myšlenku přece máme,“ nedal si to líbit Zelenka. „Chceme uspět ve volbách. Chceme být zvoleni. A chceme se dostat do vlády.“

„To je fakt,“ souhlasil Adámek. „Jenomže to všechno chtějí ostatní taky.“

* * *

„Zákon o finančním příspěvku pro otce na mateřské dovolené? Copak *otec* může být na *mateřské* dovolené?“

Zelenka si odpoledne před ideovou konferencí pročetl soupis návrhů nových zákonů, které se chystá Strana pravého středu prosazovat a které se zrodily v rámci akce Legislativní smršť.

Brázda se pousmál: „Možná tu formulaci ještě trochu vylepšíme. Ale termín otcovská dovolená, ačkoli se používá, se nám nezdál vhodný. Možná použijeme výraz rodičovská dovolená, i když ani ten nepovažuji za optimální. Jde o to, že otec po tuto dobu fakticky supljuje roli matky, takže užití výrazu mateřská dovolená má jisté opodstatnění.“

„No budiž. Zákon upravující přidávání barviv do vaječného žloutku? Ten přece už navrhovala ta Hvozďánková pidistrana. Má se projednávat na příští schůzi sněmovny.“

„Tohle je náš konkurenční návrh. Rozdíl spočívá v tom, kolik barviva ve žloutku povolíme. My jsme shovívavější, povolujeme ho víc.“

„Předpokládám proto, že některý náš poslanec vlastní velkochov drůbeže, ne? Takže musíme chránit jeho zájmy.“

„O žádném chovateli drůbeže v našich řadách nevím,“ uculil se Brázda.

„Zřejmě ani vy nevíte všechno. Dál. Zákon, kterým se stanovuje minimální vzdálenost ovocných stromů v zahrádkářských koloniích?“ Zelenka s údivem zdvihl obočí a podíval se tázavě na svého poradce.

„Experti mě ujistili, že to má velký význam při šíření škůdců a chorob.“

„Dva metry píd'alka uletí, ale dva a půl už ne?“

„Vůbec ne. Ale když rostou stromy dál od sebe, líp se mezi nimi chodí s postřikovačem. O štaflích nemluvě. ,Právě špatná

prostupnost příliš hustě vysázených sadů bývá častou příčinou, proč mnozí pěstitelé nezbytná preventivní opatření zanedbávají,' přečtete si – neklame-li mě paměť – v důvodové zprávě k tomuto zákonu."

Zelenka se zmohl jen na další překvapenou grimasu: našpulil rty a znovu povytáhl obočí.

„Zákon o umístění čísel popisných na domech patřících obcím. Zákon o jednotném způsobu psaní telefonních čísel. Zákon o umístění kanalizačních vpustí... Nebudeme všem pro smích?"

„Nepochybně –“ zarazil se na poslední chvíli šéf poradců. Slůvko *ano* už málem bylo venku. „Nepochybně se najdou takoví, kteří se nad našimi návrhy pousmějí. Ale rozumný člověk odhalí jejich skutečný význam. Například poslední zákon, o těch kanálech: každý řidič vám potvrdí, jak obtížně se kličkuje mezi jejich poklapy, když na ulici nejsou v jedné řadě. Nedá se jim vyhnout. A výsledek? Zničené tlumiče, rozhozená geometrie náprav, opotřebované pneumatiky, stresování řidiči. Osobně si myslím, že tímhle zákonem bychom měli naši smršť začít."

„Vážně? Překvapuje mě, že se odvoláváte na rozumné lidi. Jsem zvědav, kolik rozumu projeví naši delegáti, až jim tohle přečtu. A čím podnětným sami přispějí. Pak se nejlíp ukáže, kolik mají rozumu.

Budu to číst zítra já?"

„Může to přečíst kdokoli, ale domnívali jsme se..."

„No dobře, já to přečtu. Hlavně ať mám ke každému tomu návrhu krátké a výstižné zdůvodnění."

„Zde, v této složce," ukázal Brázda teatrálně na jedny z desek, které přinesl s sebou.

„A pokud jde o skutečný význam těch zákonů, raději bych ho neodhaloval,“ pokračoval Zelenka. „Pro jistotu ani před delegáty. Ti chytřejší na to stejně přijdou sami. Kde jsou návrhy těch volebních hesel?“

Brázda ukázal na další desky: „Desky *H* jako *Hesla*. *Z* jako *Zákony*. *S* jako volební *Strategie*. *K* jako závěrečné *Komuniké*.“

„Závěrečné komuniké? Už víme, co v něm bude? Vždyť jsme ještě ani nezačali.“

„Komuniké zatím máme jen v hrubých rysech.“

„Aha. Takže už je hotové.“

„Napadá mě, že jsem ještě nečetl materiál *P*.“

„*P* jako co?“

„*P* jako *Projev*. Váš úvodní projev.“

„Ovšemže. Psal jsem ho dvě noci za sebou skoro až do rána.“ Zelenka vytáhl z jiné složky několik listů papíru. „Snažil jsem se o smířlivý, ale přitom burcující tón.“

Zamyslel se a vážně pokýval hlavou.

„Co nevidět budou volby. Musíme voličům ukázat, že jsme silnou a důvěryhodnou stranou. Že se dokážeme dohodnout a odložit osobní spory, když jde o dobrou věc.“

Směrem dovnitř strany musíme dát jasně najevo, že naše vedení je jednotné. Že mám otěže strany pevně v rukou. Že jsem muž na svém místě, který dokáže dostát svým závazkům. Který drží slovo.“

Poslední věty vyslovoval Zelenka tiše, spíš jen pro sebe.

Šéf poradců stál po celou dobu u jeho stolu a snaživě přikyvoval hlavou.

Oproti původnímu plánu byl nakonec po dobu Zelenkova projevu *P* na ideové konferenci Strany pravého středu zákaz vstupu novinářů do jednacího sálu zrušen. V sále se přesto pohybovala pouze fotoreportérka jednoho magazínu, který připravoval obsáhlý článek o politicích před volbami. Všichni ostatní novináři se spokojili se záběry, které mohli pořídit před začátkem konference, a teď se věnovali nachystanému občerstvení.

Aby všem ukázala vlastní velikost a sílu, pronajala si strana celé kongresové centrum v poděbradských lázních. Velký sál na úvodní a závěrečné společné jednání, menší salóanky, z nichž část byla i ve vedlejším objektu, na nedělní jednání v sekcích. V jednom ze salóanků bylo zřízeno tiskové středisko, další byl vyhrazen pro občerstvení novinářů a jejich neformální schůzky s delegáty konference, předsálí bylo místem pro kuřáky. Pořadatelská služba u dveří do hlavního sálu hlídala, aby dovnitř nepronikl nikdo nepovolaný – a aby delegáti při jednání sál neopouštěli.

Během projevu předsedy strany, přístupného novinářům, byl nápor uprchlíků enormní. Pořadatelé však trvali na tom, že sál nemůže opustit více než deset delegátů současně, a tak se přede dveřmi v něm co chvíli utvořila pěkná fronta. Čekající dlouhé minuty vyhlíželi, kdy se některý z jejich kolegů rozhodne vrátit dovnitř a poskytne příležitost opustit sál alespoň nakrátko zase jim.

Výhodu oproti běžným delegátům měli vedoucí činitelé a manažeři strany. Byli označeni červenými visačkami a mezi sálem a předsálím se mohli pohybovat dle vlastní úvahy. Nikdo u nich

nezkoumal, kdy odcházejí cosí neodkladného zařídít, kdy jdou na záchod nebo na cigaretu a kdy je prostě jen nudí vystoupení řečníka.

Zatímco Zelenka podával ve svém projevu analýzu situace, v níž se strana pět měsíců před volbami nachází, dopřával si místopředseda Smékal v předsálí další cigaretu. Ze sálu proti němu přicházel šéf stranických poradců.

„Ještě necelá dvacítka stránek a projev bude vrcholit,“ oznámil Smékalovi.

„Jak dlouho čte jednu stránku? Tři minuty? Čtyři, když dělá ty svoje dramatické pauzy? To je nejmíň na hodinu.“

„Budme rádi, že nejsme na Kubě. Fidel Castro míval projevy mnohem delší. Šest sedm hodin. Stačí ovšem trocha tréninku a nebude problém jeho rekord překonat.“

„Novinky?“

„Přinejmenším část delegátů jeho projev zaujal. Odhadem tak třetinu. Třetina se nudí, ale je disciplinovaná, sedí na místech a předstírá zájem, a zbylá třetina stojí ve frontě u dveří.“

„Netušil jsem, že má Zelenka takovou podporu. Třetina...“

„To, že ho poslouchají, ještě nemusí nic znamenat. A navíc nás zajímají hlavně ti, které jeho řečnění nezajímá.“

„Máme o nich přehled?“ chtěl se ujistit Smékal.

„Jistě. Služba u vchodu si dělá čárky, kolikrát kdo odešel a kdy.“

Ze sálu se ozval potlesk. Brázda se Smékalem se po sobě podívali.

„Zdá se, že se dočkáme i přídavek!“ povzdechl si Brázda a vydal se za třetím místopředsedou, který se opodál díval z okna.

„Váš projev byl opravdu vyčerpávající. Myslím obsahově.“

„I fyzicky. Tak někdy v polovině jsem měl obavy, že mě zradí hlas. Naštěstí se stačilo dvakrát napít a bylo po problémech. Teď už mě jen bolí nohy.“

Zelenka seděl o přestávce v jedné z místností, vyhrazených pro štáb konference, a usrkával kávu. Vypadal nadmíru spokojeně. Svůj projev už přednesl, dobře se naobědval a prohodil i pár slov se známými delegáty. Dva televizní štáby ho při rozhovorech s nimi natočily.

„Zvládl jste to výborně,“ lísal se šéf poradců.

„Mám už nějakou praxi. Přesto mě zarazilo, že se část delegátů pořád někam courala. Někteří i víckrát. Pochopil bych to na sjezdu pacientů urologie, ale u nás? Zvláště když ti ostatní vydrželi sedět a poslouchat.“

Brázda jen stěží zakryl překvapení.

„Vy jste si toho všiml?“

„Nejsem slepý. Proč myslíte, že jsem dělal tolik pomlk? Abych mohl mapovat terén!“

„Tot' záblesk vaší ďábelské geniality.“

Zelenka o tom nehodlal polemizovat.

„Dá se zjistit, kdo odešel? Část jich od vidění znám. Dělali si u vchodu čárky?“

„Ano, pokud vím.“

„Výborně. Stejně to byl báječný nápad uspořádat tu konferenci tady. Je to kousek od Prahy, což je výhodné pro novináře. Nic je

nepotěší tolik jako příjemný výlet s občerstvením zdarma. A je to dost daleko od Prahy, aby se nám do ní venkovští delegáti někam nerozprchli. Spojení sem nestojí za nic, takže tu musí zůstat až do konce.”

Do místnosti vstoupil tajemník.

„Shání vás tiskové. Lidovky, Četka a televize vás chtějí pro rozhovory.”

„Už jdu. Mimochodem, jak vás napadly zrovna Poděbrady?”

„Napadly tchýni. Kdysi se tu léčila.”

„Vyřidte jí můj pozdrav. A já,” vstal Zelenka, oblékl si sako a upravil kravatu, „jdu na ty rozhovory. Myslím,” otočil se na šéfa poradců mezi dveřmi, „že tahle konference splní svůj účel.”

* * *

Sobotní odpoledne se vleklo.

„... Často mám pocit, jako kdyby jedinou myšlenkou, která je z našich aktivit jasně čitelná, bylo, že chceme být za každou cenu znovu zvoleni. Snažíme se ne proto, že chceme něco změnit, ale proto, že se blíží volby,” pronášel k poloprázdnému sálu svůj projev Adámek.

Ostraha u vchodu totiž odpoledne ve svém úsilí značně polevila, a tak už pro delegáty nebyl takový problém pohybovat se, jak se jim samým líbilo.

Zelenka se ošival.

„Proč něco takového říká? Poradil mu to někdo?” ptal se výkonného manažera strany Poláka, který seděl po jeho levici.

Vpravo vedle předsedy byla prázdná židle místopředsedy Smékala.

„Protože končí. Do sněmovny už nekandiduje a na podzim po kongresu skončí i s místopředsedováním. Chce se věnovat své mladé ženě, užívat si a cestovat. Tak kolem sebe začal kopat,“ vysvětlil Polák.

„Ale napsané to má hezky. Psal si to sám?“

Polák pokrčil rameny: „Jak to mám vědět?“

„Přestože se volby budou konat v řádném termínu, zdá se, jako bychom je vůbec nečekali, jako bychom s nimi vůbec nepočítali: zastihly nás nepřipravené, rozpačité, bez nápadů a bez představ, jak a čím oslovit voliče.“

Úspěšné strany na svých myšlenkách pracují dlouhodobě a drží se jich. Labouristé ve Velké Británii rozpracovávali plán svých reforem po mnoho let. Seznamovali s ním veřejnost. A jakmile zvítězili ve volbách a sestavili vládu, mohli začít svoje myšlenky uskutečňovat. Na co bychom navazovali my, kdyby nás něco takového potkalo? Na nevábny chuchvalec zmatených výkřiků...“ pokračoval Adámek v projevu.

„Vážně, po něm jsem na řadě já a plán Legislativní smrště,“ podíval se Zelenka už poněkolkáté na program jednání. „Po tomhle! Věděl někdo, co bude říkat?“ bručel si spíš pro sebe.

„Omluvte mě,“ vstal výkonný manažer, rychle prošel přes pódium, seběhl ze schůdků a zamířil k východu ze sálu na protilehlé straně.

V tu chvíli začal poloprázdný sál Adámkovi tleskat. Zelenka jak ve snách nahmátl desky nadepsané Z (jako *Zákony*) a čekal, až ho třetí místopředseda, který odpolední jednání řídil, vyzve, aby přistoupil k řečnickému pultu.

„Nakonec to nebylo tak hrozné,“ vykládal Zelenka v prázdném salónku svému tajemníkovi a jednomu z poradců. „Zřejmě to bylo tím, že hned po mém vystoupení následovala tahle přestávka a lidi už mysleli víc na obložené chlebíčky než na to, co jsem říkal. Když jsem skončil, seděla tam už jen hrst známých.“

„Pokusím se pořadatelskou službu nějak povzbudit,“ přikývl Kříž, „ale nejsem si jistý uspokojivým výsledkem. Na povel ji má Polák a tomu je vcelku jedno, co dělají a nedělají. Já jsem rád, že u vchodu stačím sbírat drby a hlídat novináře.“

„Snaží se proniknout do sálu?“ zajímalo Zelenku.

„Abych řekl pravdu, moc ne. Vlastně vůbec.“

„Zhruba před hodinou jsem nakoukl do tiskového salónku a tam s novináři žertoval Smékal. Tvářil se jako mistr světa. Sluníčko září míň,“ zapojil se do hovoru poradce Táborský.

„To bude tou jeho slivovicí. Mají tady údajně pět demižonů,“ kývl Kříž.

„Vážně?“

„Říká se to. Podle všeho,“ pokračoval Kříž, „se tu večer sejde tajná schůzka delegátů z Moravy a z východní poloviny Čech a schůzka, taktéž neoficiální, delegátů ze severu a západu.“

„Tu první povede Smékal, ne?“

„Ano. Vezmeme-li v úvahu pět demižonů slivovice a počet delegátů, kteří pro tu schůzku připadají v úvahu, bude tu docela veselo.“

„Co bude pít ta druhá skupina?“

„To nevím.“

„Stojí za ní výkonný manažer a zbývající místopředsedové,“ pohodil Zelenka hlavou.

„Zdá se, že jen třetí místopředseda. Adámek se tváří, že je nad věcí,“ opravil ho Táborský.

„Zbyde ještě někdo?“

„Pár lidí z Čech a kupodivu i pár z Moravy,“ vypočítával Kříž.

„A pár vašich známých, o kterých se to ví.“

„Co se pokusit dát je dohromady?“

„To bude dost obtížné. Většinou nechtějí mít nic společného s nikým.“

„Co se o to přesto pokusit?“

„V tom případě jim musíte nabídnout něco víc než jen Legislativní smršť,“ připomněl Zelenkovi poradce.

„Máte nějaký nápad?“

„Napadá mě třeba koňak nebo...“ zauvažoval nahlas Kříž.

„Myslel jsem spíš na politický program než na nápojový lístek!“

„Spojuje nás to, že nás, kromě stranické příslušnosti, už nic jiného nespojuje,“ nadhodil Táborský.

„Pokud jsou mezi těmi odpadlíky lidé z Moravy, dá se o nich s největší pravděpodobností říct, že nesnášejí Smékala. A jeho představy o straně,“ zamyslel se Zelenka. „Na tom se dá stavět.“

„S Čechy to bude horší. Většina z nich už patřila k oběma táborům a teď jsou mimo.“

„Dočasně mimo. Nezapomeňte, že tu kolem krouží náhončí Smékalovců i lidí kolem Zahradníka. Mohou je klidně ulovit zpátky. Dřív, než je stačíme ulovit my.“

Kříž už chvíli o něčem usilovně přemýšlel.

„Napadá mě, že většina těch, o které nám jde, je proti případné povolební spolupráci se sociálními demokraty. Nemají nic proti spolupráci s pravicovými stranami, ale levici ostře odmítají.“

„Výborně, už máme alespoň něco. Pokuste se je oslovit. Já se jdu pobavit se známými a pokusím se o to jejich prostřednictvím taky. A kdyby bylo nejhůř...“

„Ano?“

„Opatřete ten koňak. A nějaké víno se taky hodí.“

* * *

Zbytek sobotního jednání měl zcela jiný průběh, než s jakým počítal plánovaný program konference. Krátce poté, co se delegáti po přestávce vrátili do sálu, aby dopřáli odpočinek unaveným nohám (židlí a křesel totiž byl v předsálí jen omezený počet a většina delegátů musela stát), začal v televizi přenos hokejového utkání pražských „es“: Sparty a Slavie. V předsálí se, kdoví odkud, objevily hned dva televizní přijímače. Kolem jednoho se shromáždili, bez ohledu na příslušnost k různým názorovým proudům, příznivci Sparty, druhý obsadili slávisté. Zbývající delegáti, které hokej nezajímalo, se v sále sesedli do skupinek a v nich probírali nejrůznější témata, volební strategií počínaje a zdravotními problémy konče.

Všechny delegáty přihlášené do rozpravy se sice podařilo přesvědčit, aby na čas přerušili sledování televize nebo tlachání s kamarády a přednesli svůj příspěvek, ale efekt z toho neplynul

žádný. Kdyby mluvili do vypnutých mikrofonů, stěží by to někdo poznal.

Zelenka, sedící na prázdném pódiu, se tvářil nešťastně, šéf poradců se sladce usmíval a probíhal sálem i předsálím. Po několika marných výzvách se třetí místopředseda rozhodl jednání konference přerušit do chvíle, než skončí hokejový přenos. Potom se měli delegáti v sále na okamžik ještě sejít, aby mohlo být rokování prvního dne ideové konference Strany pravého středu zakončeno i formálně, protože fakticky skončilo už dávno.

* * *

„Byl to podle vás úspěch, nebo neúspěch?“

Šéf poradců Brázda se zamyslel: „Úspěch. Až na pár nepodstatných detailů.“

„Například?“

„Například to malé nedopatření se závěrečným komuniké.“

„To ale nebyl nepodstatný detail!“ zaburácel Zelenka.

V neděli odpoledne se na ideové konferenci přihodila nepříjemná věc. Zatímco dopoledne bylo vyhrazeno jednáním v menších pracovních skupinách, v nichž se probíraly jednotlivé stránky předvolební strategie, vybíralo se volební heslo, debatovalo o podobě volební kampaně nebo se přetřásaly možnosti povolebních koalic, odpoledne patřilo závěrečnému společnému zasedání, věnovanému shrnutí výsledků a formulaci a schválení závěrečného komuniké z konference. Po skončení odpoledního jednání měla mezi šestnáctou a sedmnáctou hodinou následovat

tisková konference, aby televize stačily reportáž z ní zpracovat a zařadit do večerního zpravodajství.

Po poledni se do poděbradských lázní začali sjíždět novináři. A pak se stalo, že kolem druhé odpoledne, dobré dvě hodiny před plánovaným koncem konference, mezi ně začala tisková služba rozdávat text závěrečného usnesení, které se v té době mělo v jednacím sále teprve rodit. Novináři dostali jeden z předem připravených textů, které v pátek šéf poradců přinesl předsedovi strany do kanceláře v deskách nadepsaných písmenem *K* jako *Komuniké*.

Většina zpravodajů pak už na nic nečekala, odchytila v předsálí první známější stranickou osobnost, která se tam z jakýchkoli příčin objevila, položila jí svoje otázky a uspokojena odjela do redakcí psát zprávy a komentáře. Udělaly to tak i dva televizní štáby, zatímco další dva se, především díky mimořádnému občerstvení, které jim narychlo zajistil Zelenkuv osobní tajemník, podařilo přemluvit, aby počkaly na závěrečnou tiskovku. Přesvědčit se podařilo i pár zpravodajů rozhlasových stanic, ale píšící novináři byli z velké části nenávratně pryč.

„Jak se to vůbec mohlo stát?“

„Politováníhodné organizační nedopatření. Správně měl být ve dvě odpoledne novinářům distribuován text shrnující některé dílčí výsledky jednání dopoledních pracovních skupin. Sekretářka zkrátka vzala jinou hromádku papírů.“

Zelenka dal hlavu do dlaní.

„Měl bych ji přerazit. Jak teď vypadáme?“

„Ne o moc hůř než předtím. Je to běžná praxe, novináři tak pracují v jednom kuse. Když se něco očekává nebo se to má stát

těsně před uzávěrkou, v klidu si připraví alespoň dvě varianty zpráv a ven potom vypustí tu, která odpovídá situaci. Nanejvýš do ní doplní citace aktérů. Dopředu si nafotíte někoho, jak se raduje z vítězství a současně jak pláče z prohry. Pak už jen vezmete tu správnou fotografii nebo záběry, dopíšete dvě tři věty a cobydup máte zprávu jedna báseň.“

„Běžně jsou takhle v šuplíku připravené nekrology¹⁾. U osobností, kde je taková událost vzhledem k jejich věku na spadnutí, se připraví text i fotografie a pak už stačí jenom ty materiály čas od času aktualizovat,“ přidal se Kříž. „A v pravý čas poslat do světa.“

„Když se vloudí chybička, stane se, že novináři omylem někoho pohřbí předčasně. Takoví lidé prý žijí obzvláště dlouho.“

„Nekrology!“ vzdychl Zelenka a zase si podepřel hlavu rukama. „Doufám, že takhle předčasně nepohřbí nás. Co s ní uděláme?“

„S kým?“ zatvářil se Brázda překvapeně.

„S tou slečnou, co...“ připomněl mu Kříž.

„Á, jistě. Protože je to vzdálená příbuzná prvního místopředsedy, už mi slíbil, že to s ní vyřídí.“

Zelenka zvedl hlavu: „Dá jí pětadvacet? Na holou?“

„Mohu to zjistit a informovat vás. Nicméně i při téhle smůle jsme měli trochu štěstí. Na naše internetové stránky jsme komuniké dali až tehdy, kdy se na nich mělo podle plánu objevit.“

Tajemník Kříž měl rád přesnost: „Četka už ho na svých stránkách tehdy měla přes hodinu.“

---

1) **nekrolog**

... písemné nebo ústní zhodnocení života a díla zemřelé osoby

„Jinými slovy jsme ho tam dali ze všech jako poslední, to chcete říct?“ vyjevil se Zelenka.

Brázda sjel Kříže pohledem.

„Proč nebyl z konference přímý vstup do zpravodajství televizí v sobotu večer? Když měli v Poděbradech kongres občanští demokrati, byli na jedničce i na Nově.“

„Nejsme tak důležití,“ nabídl Brázda Zelenkovi vysvětlení.

„Co si postěžovat na objektivitu médií?“

„Raději bych s tím počkal. O čem by večer diváky informovali? Že se delegáti místo schůzování dívají na hokej? Můžeme být rádi, že většina novinářů v sobotu po obědě odjela.“

„V tom s vámi souhlasím,“ kývl hlavou Zelenka. „Což mi připomíná, že si chci popovídat s výkonným manažerem. Co dělala služba u vchodu, když všem dovolila odcházet ze sálu podle libosti?“

„Svůj úkol alespoň na padesát procent splnila. Nepustila do něj žádné novináře.“

„To nebylo těžké, když tam většinou žádní nebyli. A když byli, cpali se v salóнку. S kým chtěli mluvit, toho si odchytili v předsáli. Pochopitelně kromě mě. Proseděl jsem v sále dva dny jak na samotce. Zatímco já seděl poctivě v sále, ostatní v předsáli pózovali pro kamery.“

K tomu Brázda neměl co dodat. Ani Kříž.

„Když jsme se před konferencí bavili o tom, že dveře do sálu by měly být nepřekonatelnou bariérou, nemyslel jsem jen směrem dovnitř. Měly být neprůchodné oběma směry. Ven možná víc.“

S tímhle tvrzením šéf poradců nesouhlasil.

„Je třeba vzít v úvahu, že jsme jen obyčejní lidé a jako taková máme i jisté biologické potřeby. Nemůžete nikomu bránit –“

Zelenka zvedl ze stolu několik listů papíru sepnutých sponkou: „Tady! Poslanec Michálek opustil sál za oba dny celkem třiapadesátkrát. Delegát za Liberecko devětačtyřicetkrát. Byli víc venku než uvnitř.“

Brázda na okamžik ztratil sebekontrolu.

„Netušil jsem, že tohle máte. Mohu vědět...“

„Ne. Ale najdou se i lidé, kteří vědí, co je jejich povinností.“

Brázda se podíval po Křížovi, který se začal červenat.

„Takže co ten Michálek? A ti další?“

„Pravděpodobně si chtěli zakouřit. Občerstvit se, vykonat –“

„V těchto deskách,“ zaklepal Zelenka prstem na jednu za složek před sebou, „jsou dnešní výstřižky z tisku. Můžete hádat, která jména se v článcích objevují nejčastěji. Kdo patří k nejcitovanějším delegátům.“

„Souhra náhod. Nic jiného.“

„Stejně jako to, že se najednou v předsálí objeví dvě televize? Kde se tam vzaly? Třeba to budete vědět, pořád jste se tam motal.“

Brázda pokrčil rameny a rozpřáhl ruce v bezmocném gestu:

„Nemůžu být u všeho. Jestli dovolíte...“

„Spěcháte někam?“

„Chci zkontrolovat, jestli už Smékal potrestal svoji nešikovnou příbuznou.“

„V tom případě mi ho sem pak pošlete.“

Když se za Brázdou zavřely i dveře vedoucí z vedlejší tajemníkovy kanceláře na chodbu, podíval se Kříž na Zelenku: „Pokud jde o ty televize v předsálí,“ začal nesměle.

„Ano?“

„Myslím, že o nich něco vím.“

* * *

Protože první místopředseda ani výkonný manažer nebyli přítomni, věnoval Zelenka zbytek pondělního dopoledne pročítání materiálů z ideové konference. Všichni, tým stranických poradců, sekretariát výkonného manažera i tiskové oddělení, se opravdu snažili a připravili pro delegáty takové množství podkladů, že každého rozumného člověka musela přejít chuť se jimi jen probrat, natož je stránku po stránce přelétnout očima. O jejich soustředěné četbě nebo pozorném studiu ani nemluvě. Zelenka tak byl možná jediný, kdo to opravdu udělal. Vrátil se k hromadě papírů i po obědě.

Krátce před třetí hodinou odpoledne pak bylo jeho úsilí korunováno úspěchem. V oceánu balastu objevil skutečný poklad: analýzu psaných článků a vystoupení v rozhlase a v televizi, kterou zpracovalo tiskové a která se věnovala druhému pololetí minulého roku. Nešlo jen o kvantitativní údaje, o počty vystoupení a citací stranických politiků a o jejich porovnání s ostatními stranami, z něž mimo jiné vyplynulo, že je strana v médiích dokonce víc, než by jí podle počtu hlasů z minulých voleb příslušelo. Mnohem cennější bylo, že analýza se zabývala tématy, o nichž Zelenkovi lidé v médiích mluvili. A nejdůležitější ze všeho byl žebříček jmen sestavený podle toho, jak často se dotýčný představitel strany v médiích v posledním půlroce vyskytoval.

Zelenka měl v první chvíli pocit, že se přehlédl. Logicky očekával svoje jméno někde na prvním, nejhůře druhém místě seznamu.

Začal číst žebříček znovu od začátku. Je možné, uvažoval, že do něj nebyl zařazen proto, aby jeho příliš velký náskok ostatní nedeprimoval. Vzápětí mu došlo, že tím to určitě nebude. Tak často se o něm v novinách opravdu nepíše. Málem už sahal po telefonu, aby se tiskového mluvčího a zároveň šéfa tiskového oddělení v jedné osobě zeptal, proč ze seznamu vypadl, když se zarazil.

Překvapením, možná zděšením. Obojím.

Jeho jméno figurovalo na třináctém místě, s nejmenším počtem tiskových ohlasů ze všech členů vedení strany. Za ním následovala už jen jména řadových poslanců a nepříliš často zmiňovaných regionálních politiků. Skóre podle počtu vystoupení v televizi bylo ještě horší, skončil devatenáctý. Žebříček suverénně vedl místopředseda Smékal, s odstupem stíhaný šéfem poslaneckého klubu Riegerem a poslancem Klímou, který byl v čele sněmovního výboru pro dopravní infrastrukturu.

* * *

„Znáte tohle?“ ukázal o něco později analýzu šéfovi poradců v jeho kanceláři. Původně si o ní chtěl popovídat s tiskovým mluvčím, ale ten se dal sehnat jen na mobilním telefonu, ve své kanceláři nebyl. Musel proto vzít zavděk šéfem poradců. Naštěstí se o něm a o tiskovém mluvčím dalo v poslední době říct, že to jsou sice dvě těla, ale jedna duše.

Brázdu Zelenkova návštěva a zájem o mediální žebříček trochu udivily.

„Jistě. Vy jste to objevil?“

„Překvapuje vás to?“

„Nikoli. Bylo to přece v materiálech na naši konferenci.“

„Ale já to vidím poprvé. Nemohl mě někdo už dřív informovat o tom, že něco takového máme k dispozici? Že byste mi to třeba řekl vy nebo Vrba?“

„Určitě jsme vám to dávali,“ dušoval se Brázda.

„To bych to zřejmě někde měl, ne?“

„Nepochybně to někde máte. Váš tajemník –“

„Můj tajemník to začal před chvílí hledat.“

„Tak vidíte!“

„Kdyby se mi tohle někdy dřív dostalo do rukou, určitě bych si to pamatoval. Je to hrůza!“

„Je to jen běžný výstup našich analytiků. Není třeba tomu přikládat zbytečně velký význam.“

„Vy tomu význam přikládat nemusíte,“ zatvářil se Zelenka kysele.

„Skončil jste devátý. Čtyři místa přede mnou.“

* * *

V úterý dopoledne připomínala kancelář Zelenkova osobního tajemníka místo, kde řádila parta bytových zlodějů. Všechny skříně i zásuvky byly otevřené, když ne úplně dokořán, tak alespoň pootevřené. Každé volné místo na desce stolu, na křeslech a malém stolku u zdi, na ozdobném parapetu u okna i na stolku

s tiskárnou počítače bylo pokryto různě vysokou vrstvou papírů. Papíry, desky a šanony zaplnily i většinu podlahy. Občas se některé z desek skácely na jiné, spadly ze stolu nebo se jen tak sesunuly do volné škvíry mezi dvěma kusy nábytku.

Mezi tím vším pobíhal Kříž, vyřizoval běžné záležitosti, domlouval se se sekretářkami ve vedlejší místnosti, kde to momentálně vypadalo jen o málo lépe, snažil se být k ruce svému šéfovi a ve volných chvílích probíral stohy dokumentů.

Našla se spousta věcí. Detailní poznámky o volebních kampaních před čtyřmi a dvěma lety. Zápisy z nejrůznějších porad a schůzek. Přípravy na důležitá jednání. Návrhy zákonů předložené parlamentu všemi českými politickými stranami za poslední dva roky. Spousta novinových výstřižků, svodek a rešerší.

Jen analýza mediálních vystoupení za poslední půlrok ne.

Zatímco ostatní hledali, Zelenka dnes už po několikáté stál před zrcadlem v malé šatně a kuchyňce zároveň, do níž se vcházelo z průchodu mezi místnostmi tajemníka a sekretářek, a hledal důvod, proč si jej média málo všímají. A poněkoliáté usoudil, že kvůli jeho vzhledu to rozhodně nebude.

Na svých devětačtyřicet vypadal víc než uspokojivě.

Mírně prošedivělé vlasy. Ani ne moc šedivé, ani ne úplně bez šedin. Tak akorát. Ostříhané nakrátko, jak se teď nosí. Ne přímo na ježka, ale ani ne moc dlouhé. Vypadám docela mladistvě a přitom díky šedivým vlasům i důstojně, říkal si. Váženě.

Inteligentní, souměrný, spíš oválný než kulatý obličej. Hladce oholené tváře. Co se dalo říct o uších? Normální. Ideální, ani velké, ani malé. Neodstávajíjí.

Brýle v jemných kovových obroučkách.

Zelenka se při posuzování svého vzhledu zastavil. Bez brýlí? Jak vypadám bez brýlí?

Bez brýlí toho sice v zrcadle moc neviděl, ale zdálo se mu, že bez nich je jeho vzhled možná ještě lepší. Určitě vypadá bez brýlí lépe. Musím se poptat po kontaktních čočkách, usoudil a nasadil si brýle zpátky.

Nos. Zepředu v pořádku, z boku, otočil Zelenka hlavu, z boku taky. Obočí dostatečně husté a výrazné, ale nikoli příliš, žádné husté kartáče srostlé nad kořenem nosu. Žádné chloupky z nosu, z uší, žádné pihy, bradavičky, jizvy. Obličej obstál na výbornou.

Krk. Štíhlý, možná trochu delší – ne, to se jen z určitého pohledu zdá. Krk je v pořádku.

Postava. Odstoupil kousek od zrcadla, aby se viděl celý. Nepodařilo se, zrcadlo nebylo dost velké, ale to, co viděl, ho uspokojilo. Postava přiměřeně štíhlá. Vysoká. Žádný vytahaný pивní mozol, ale pěkné, rovné břicho. Ne úplně pevné, protože pravidelně necvičí.

Kvalitní oblek. Jen ta kravata, ta se dnes možná nepovedla. K tomuhle obleku a košili mohla být o něco výraznější. I když, přemítal Zelenka nad vázankou, tak špatná zase není.

Z Křížovy kanceláře bylo do šatny slyšet cvaknutí kliky a vzápětí odtud uslyšel i pobavený hlas šéfa poradců, který si dobíral tajemníka kvůli spoušti v jeho kanceláři.

Zelenka vzdychl, ještě jednou se podíval na svůj zcela bezproblémový zrcadlový obraz a šel s Brázdou debatovat o svém mnohem horším obrazu mediálním.

„Většina včerejších a dnešních komentářů si všímá té pasáže závěrečného prohlášení z naší konference, kde se píše o naší jednotě před blížícími se volbami. Budu s dovolením citovat: ‚Nic neilustruje odtržení Strany pravého středu od reality víc jak prohlášení o jednotě strany ve chvíli, kdy jedinou opravdu jednotící ideou je lítý boj všech proti všem. Vnitřní rozpolcenost –‘“

„To stačí. Sloupky toho pána a jejich styl znám dostatečně. Všichni píší o tom, že jsme rozhádaní. To není žádná novinka. Mě zajímá, jestli – a případně jak – komentují tu patálii s předčasným zveřejněním našeho prohlášení.“

„Víceméně ji přehlédli. Řekl bych, že nejsme ani první, ani poslední, komu se něco takového stalo. Trochu nás popíchli jen v Lidovkách.“

„Listoval jsem novinami cestou sem. Mladá fronta tvrdí, že jsem se před novináři ukrýval v sále.“ Zelenka vylovil z hromady na stole přeložený výtisk zmíněných novin. „Nebýt závěrečné tiskové besedy, mohli si přítomní novináři myslet, že strana o svého předsedu už přišla. Jeho snaha vyhýbat se médiím...‘ a tak dál. Jak na něco takového vůbec přišli? Já že se vyhýbám novinářům? Já, který se k nim snažím být maximálně vstřícný? Už jste našel tu analýzu?“ zavolal do vedlejší místnosti na svého tajemníka.

Kříž nakoukl do otevřených dveří a zavrtěl hlavou.

„Našel jsem poznámky k tomu zákonu o stíhačkách a váš text, se kterým jste chtěl vystoupit v rozpravě.“

„Vážně? Co já se ho nahledal! Nakonec jsem tehdy musel mluvit spatra.“

„Nebylo to vůbec znát.“

„To já vím. Když něco říkám, má to vždycky hlavu a patu. Pokud se dostanu ke slovu, pochopitelně. Tu analýzu tedy nemáme?“

„Ne. Nemáme.“

„Prý se vyhýbám novinářům. Já? Jen kdyby za mnou přišli. To je vaše práce, že za mnou nechodí?“ otočil se k Brázdovi.

„Pane předsedo, jak vás něco takového...“

„Tak proč? Všichni ostatní jsou v televizi skoro pořád. Smékal bude pomalu i v plechovce s paštikou. Jen já ne. Co nevidět budou volby, v nichž taky kandiduji. Jak mě někdo může volit, když mě ani nezná?“

„Sedávej panenku v koutě, když budeš hodná, najdou tě. Dobré zboží se chváří samo.“

„Nechte těch přísloví! Víte, jak funguje reklama? Na základě podvědomí. Všichni tvrdí, že je neovlivňuje. A devět z deseti lidí pak sáhne v obchodě po tom výrobku, co v ní viděli. Proč? Protože jejich podvědomí jim řekne: tenhle si vezmi. Ten znáš. Tyhle ostatní, co o nich víš? Ale tenhle jsi viděl, včera, předevcírem. Tak to je.“

A teď si představte, že jsou volby. Člověk sedí doma a prohlíží si ty desítky jmen, co se mu nabízejí. Jako v obchodě před regálem se sušenkami. Toho neznám, říká si, toho taky ne. Ani o tomhle nic nevím. Ale toho znáš, to je správný chlapík! Tomu dej hlas, našeptává člověku podvědomí.

Co je klíčem k tomu?“

Odpovědí bylo Zelenkovi jen hrobové ticho; Brázda v jeho kanceláři i Kříž mezi dveřmi do ní ukázněně mlčeli.

„Hej! To byla otázka! Chcete ji zopakovat?“

„Považovali jsme ji,“ pousmál se Brázda a podíval se na Kříže, „za řečnickou otázku a předpokládali, že si na ni sám i odpovíte.“

„Podle všeho budu muset. Klíčem je být vidět. V televizi, v novinách, na internetu, v rozhlase.“

„V rozhlase nemůžete –“

Zelenka pohledem Kříže umlčel.

„Proč nejsem vidět stejně jako ostatní? Neumím se vyjadřovat? Jsem příliš obyčejný? Co jim na mě vadí? Je na vás, abyste s tím něco udělal. Jste můj poradce.“

„Jistě na něco přijdeme. Vymyslíme, jak vás udělat přitažlivějším pro média. Necháme posoudit váš vzhled –“

„Vzhled vynechte. Ten jsem právě zkontroloval sám. Doufal jsem, že se o mně, tedy o straně a potažmo i o mně, bude psát hlavně z trochu jiných důvodů. To si mám vzít kovbojské boty a klobouk, jen aby o mně někdo něco napsal?“

„V Americe byste s něčím takovým měl úspěch.“

Zelenka na okamžik zaváhal.

„To je možné. Ale jsme v Čechách. A kdoví, jak bych v tom vypadal. Vzpomínám si, jak mě jednou, už je to hezky dávno, donutili vzít si na sebe nějaký kroj. Už ani nevím jaký. Ze soběslavských blat nebo z Chodska nebo odněkud, kdo si to má pamatovat. Vypadal jsem v něm jako blbec.“

„Ano, to hned každý pozná.“

„Prosím?“ uklouzlo Křížovi překvapeně. Zvykl si na ledacos, ale tohle přesáhlo obvyklou míru.

Poradci jsou ovšem poradci právě proto, že si dokáží poradit v každé situaci, i v takové, kterou by běžný smrtelník už dávno

vzdal. Brázda bez sebemenšího zaváhání pokračoval: „Pro kroj se člověk musí tak říkajíc narodit. Vyrůst v něm. Někomu kroj prostě nesedí, ať dělá co dělá. Vážně jsem myslel, že tohle víte,“ obrátil se k tajemníkovi káravě.

„Já...“ rudl Kříž.

„Ano, pan Brázda má pravdu,“ přisvědčil uznale Zelenka. „To je jako s politikou. Někdo se pro ni prostě narodí. Od kolébky je rozený politik.“

Jako vy, měl na jazyku šéf poradců, ale tentokrát se včas zarazil. „Což ale neřeší náš problém,“ poznamenal jen.

„Ovšem. V každém případě já, když dovolíte, zůstanu u kvalitního obleku s košilí a kravatou. Kroje a takové věci přenechám s radostí jiným. Tím pádem ale musím pozornost médií přitáhnout jinak. Poctivá a odpovědná politická práce u nich, zdá se, moc nezabírá.“

Brázda byl opět raději zticha.

* * *

Bylo pár minut po deváté večer, když se ozval zvonek. Zelenka se rozvaloval v pokoji na pohovce a vůbec neměl chuť někomu otevírat, ale zvonek se vzápětí ozval podruhé.

Ukázalo se, že přišel tajemník Kříž. Celý byl mírně našedlý. Jeho vlasy, tvář, oblek, to všechno pokrývala nepatrná vrstvička prachu, špíny a mikroskopických částic papíru. Když se usadil v pokoji, vyndal z kufříku tenké desky, navlas stejné jako ty, které Zelenka objevil v materiálech z konference. Nebyla to však analýza

mediálních ohlasů za loňské druhé pololetí, jak si zpočátku Zelenka myslel, ale za první. Druhé pololetí nikde nenašli.

„Objevili jsme to ve skladu. Když jsem dokončil průzkum kanceláře, začali jsme s paní Kuchařovou probírat sklad. Napadlo mě, že vás tohle může zajímat. Ta čísla jsou –“

„Ano, vidím to,“ přerušil ho Zelenka, který už stačil nalistovat žebříček výskytu stranických politiků v médiích. „Skončil jsem třetí celkově a pátý v televizích.“

Do pokoje přišla jeho manželka s kávou a řezy jablečného závinu pro Kříže.

„Představ si, že loni za první půlrok jsem byl třetí!“

„Já vím. Slyšela jsem vás, když jsem krájela ten závin.“

Kříž se do něj vděčně pustil.

„Proč o mě tak najednou ztratili zájem? Přitom se o straně ve druhém pololetí mluvilo a psalo víc než v prvním. Projednávala se reforma, schvaloval se rozpočet. O mně ani slovo.“ Zelenka se na okamžik odmlčel. „Mimochodem, všimli jste si, že když v televizích referovali o naší ideové konferenci, nebyli reportéři ani zadýchaní?“

Kříž nemohl odpovědět, protože měl pusy plnou závinu. Zelenková nikoli.

„Měli by být?“

„Ovšemže! Vždycky přece jsou. Reportér musí být udýchaný, mluvit přerývavě a zadržávat, jako že teprve hledá vhodná slova. Diváci tak mají pocit, že dostávají úplně čerstvé informace, které novinář právě získal málem s nasazením vlastního života. Že je přímo v epicentru, že kolem něj vybuchují bomby, zuří tornáda a požáry, zatímco on –“

„Na vašem sjezdu?“

„Co?“

„Jestli na vašem sjezdu vybuchovaly bomby a zuřila tornáda.“

„Nechytej mě, prosím, vždycky za slovo. To byl jen příměr. A nebyl to sjezd, ale ideová konference. Zkrátka už způsobem, jakým o nás televize informovaly, daly divákům najevo, jaká je s námi nuda.“

„Je výborný,“ vstoupil do hovoru Kříž a dal najevo, že ho právě víc než nějaké mediální analýzy zajímá závin, který upekla šéfova tchyně. „Manželka dělá dobrý, ale proti tomuhle mu něco chybí.“

Zelenka si dál lámal hlavu svými problémy.

„To dělají ty hrozinky,“ vysvětlila jeho manželka. „Suché je musíte jen krátce propláchnout vodou a dát na pár hodin nabobtnat do rumu. V tom je ten vtip: nesmějí vám nabobtnat ve vodě, ale až v rumu. A pak to maminka ještě trochu dochucuje karamellem.“

„Na to přišla vaše maminka sama?“

„Ne, to se v naší rodině traduje. Od nepaměti. Jestli chcete, dám vám recept. Hned pro něj zajdu.“

„No ovšem!“ zvolal náhle Zelenka nadšeně. „Už to mám!“ Vyskočil z křesla a hnál se do pracovny. Tak rychle, až to jeho manželku i tajemníka překvapilo.

O minutku později se vrátil s novinami a listoval v nich. „Kde to jen... Ne... Á, tady je to.“

„Nejprodávanějšími knihami byly loni, stejně jako v letech předchozích, kuchařky. Téměř každý, kdo v českém showbiznysu něco znamená, už takový titul sám sepsal nebo je alespoň zastoupen svými recepty v knihách typu herci (zpěváci nebo kdokoli jiný) vaří. Zdá se, že budoucí generace nebudou naše umělce posuzovat podle jejich tvorby, ale podle množství a kvality

jejich receptů.' Bla, bla, to není zajímavé... Až tady: ‚Vůbec nejvíce, přes sto deset tisíc výtisků, se prodalo knihy doprovázející populární televizní kuchařskou show *V míse, v hrnci, na pekáči*.‘ Není to báječná trefa?“ dočetl Zelenka nadšeně článek z novin.

Kříž pořádal další kousek jablečné pochoutky, takže ani tentokrát nemohl odpovédět, ale kupodivu mlčela i paní Zelenková, která žádný závin nejedla. Se zájmem se po manželovi dívala a čekala, co se bude dít dál.

Zelenku zarazilo, že jeho posluchači nebyli schopni sledovat, kudy se v předchozích minutách ubíraly jeho myšlenky. Na druhou stranu se tím cítil polichocen. Ještě chvíli je nechal čekat.

„Napadlo mě, že bych mohl napsat kuchařku,“ vysvětlil jim pak.

Kříž si jen tak tak stačil ukousnout další kus závínu.

„Ty? Nevšimla jsem si, že bys uměl vařit.“

„Samozřejmě, že neumím. Ale to evidentně neumí většina autorů kuchařek. Copak se podle těch knížek vůbec dá něco uvařit?“

„Já to občas dokážu.“

„To jsi výjimka. Pamatuji se, jak jsem se naposled pokoušel něco uklohnit. Bylo tam –“

Zelenková si všimla překvapeného výrazu na Křížově tváři a přispěchala s vysvětlením: „Jen pro pořádek, aby bylo jasno, Michal se tehdy pokoušel zapůsobit na moji maminku. Je to už asi dvacet let, možná víc, rozhodně není vaření jeho běžná kratochvíle. Od té doby nevařil, maximálně připálí něco, co najde v kastrůlku v ledničce.“

„Jistě,“ mávl Zelenka rukou, „to sem nepatří. Pamatuji se, že tam bylo něco jako ‚z másla a mouky připravíme zlatavou jíšku‘ – a ani slůvko o tom, jak se to dělá. Nebo ‚v dostatečném množství vody

uvaříme' – co je to dostatečné množství vody? Litr? Dva? Vy byste si dokázal poradit?"

Kříž polkl sousto závinu.

„S tou jíškou určitě. To stačí rozehřát máslo a pak do něj postupně...“ všiml si nasupeného Zelenkova pohledu. „Pardon, ptal jste se,“ dodal omluvně.

„To byla řečnická otázka.“

„Aha,“ kývl Kříž a raději sáhl po dalším kousku závinu.

„Je tam taky,“ ukázal Zelenka na noviny, „že kuchařku Dalibora Chalupy, toho baviče, si koupilo skoro osmdesát tisíc lidí. A to vím i já, že Chalupa o sobě s oblibou vypráví, jak připálí i vodu. A lidi se o jeho kuchařky perou.“

„Ráda bych tě upozornila, že nejsi žádný bavič. Jistě, ani ty nejsi žádný kuchař a vařit opravdu neumíš, ale zároveň nejsi ani populární osobnost. To bychom tu neseděli a nevedli tuhle debatu, jak se zviditelnit u voličů.“

Navíc si představ, až by si tví voliči říkali: udělala jsem vdolečky podle jeho kuchařky, byly vynikající a moc mi chutnaly, ale jejich politika, ta je pod psa.“

„Nebo naopak,“ napadlo Kříže. „Politika SPS se mi moc líbí a jsem s ní spokojená, ale ty vdolečky se nedaly ukousnout.“

„Vezměte si ještě štrúdl,“ zavrčel na něj Zelenka.

„Existuje ještě horší varianta. Vdolečky nebude žrát ani pes a politika...“ přisadila si Zelenková.

„To je fakt,“ kývl s plnou pusou Kříž.

„Neříkal jste, že se stavíte jen na skok? Že spěcháte domů? Vaše manželka už určitě čeká.“

„Moje manželka je celý tenhle týden u bé bé,“ odpověděl Zelenkovi Kříž.

„Kdo je bé bé?“

„Budoucí Babička. Je u mojí maminky, abych byl přesný.“

„Ani tak vás už nesmíme zdržovat. Je evidentní, že si s manželkou ještě musíme kolem těch kuchařek spoustu věcí vyjasnit.“

O chvíli později Kříž odcházel. Ve svém kufříku si domů neodnášel analýzu mediálního obrazu strany, ale celý zbytek závinu od paní Zapletalové, Zelenkovy tchyně.

Zelenka doprovázel Kříže po schodech k domovním dveřím. Zhruba v polovině schodů mezi prvním a druhým patrem se ho tiše, snad aby je neslyšel nikdo ze sousedů nebo uši špiónů ostatních politických stran, zeptal: „Dokázal byste napsat kuchařku?“

„Já?“ vyjevil se Kříž. Bláhově si myslel, že překvapení, nachystaná mu osudem na dnešní den, už jsou vyčerpána.

„Ovšemže vy! Já,“ zauvažoval Zelenka, „já poskytnu ideu. Základní myšlenku. Vy to napíšete!“

Brainstorming¹⁾

„Reklama na politickou stranu,“ usmál se povýšeně kreativní ředitel reklamní agentury a rozhlédl se kolem po přítomných, jestli věnují jeho slovům náležitou pozornost, „je reklama jako každá jiná. Není na ní vlastně nic zvláštního. Odlišný je jen produkt, o jehož kvalitách má spotřebitele přesvědčit.

Musí oslovit ty správné lidi a vzbudit jejich zájem. Vyvolat v nich pocit, že vám a tomu, co jim nabízíte, mohou důvěřovat. Musí být nápaditá a vtipná, zábavná a překvapivá. Dynamická. Efektivní. Nesmí příjemce nudit. A musí je motivovat k činu.“

---

1) brainstorming

... metoda umožňující získat za poměrně krátkou dobu velké množství nápadů nebo možných řešení určitého problému, která se používá především při tvůrčí práci, v managementu a obecně při hledání nových postupů řešení; vychází z předpokladu, že lidé ve skupině vymyslí na základě podnětů ostatních více, než kdyby přemýšleli jednotlivě – skupina lidí dostane zadání a jednotliví účastníci pak navrhnou různá (i zdánlivě nesmyslná a směšná, ale pro jiné možná inspirující) řešení, která se zapisují, přičemž platí důležitá zásada, že v průběhu brainstormingu se navržené nápady zásadně nehodnotí (zhodnocení a výběr vhodného řešení je až další, navazující fázi); někdy se pro tuto metodu používá také označení burza nápadů

„Zkrátka musí mít všechno, co my sami těžce postrádáme,“ shrnul nahlas svoje pocity Adámek a vysloužil si za to vyčítavé pohledy od předsedy strany, šéfa poradců, prvního místopředsedy a vůbec všech členů stranického vedení. Jediným, kdo Adámka svým pohledem nepokáral, byl třetí místopředseda, a to hlavně proto, že na jednání se zástupci reklamní agentury DPP nebyl přítomen. Dostal totiž angínu, ležel doma a užíval antibiotika. Šéf poslaneckého klubu Rieger ho neváhal i v této těžké chvíli navštívit, ale ačkoli se snažil sebevíc, vůči bakteriím, které se zabydly v Zahradníkově krku, byl bohužel imunní. Kdyby nebyl, trávil by i on dnešní dopoledne v pohodlí svého domova s léky nadosah.

Kreativní ředitel si toho nevšímal a bez zaváhání pokračoval v přednášce.

„Výhodou je, pokud k oslovení zákazníků, ve vašem případě voličů, můžeme použít známou osobnost. Jednu, maximálně dvě, nejlépe muže a ženu. Lidé si pak konkrétní produkt, ve vašem případě vaši stranu, snáz spojí s konkrétními tvářemi a lidmi.“

„Měli by si ji spojit hlavně s námi, ne?“ namítl Smékal. „S tvářemi našich kandidátů.“

Do debaty se zapojil i druhý z pracovníků reklamní agentury. Měl v ní na starost oblast *public relations* neboli vztahů s veřejností a poradenství v této problematice.

„Osobnostem, co budou vaši stranu prodávat, musí lidé věřit. Musí je považovat za dostatečnou autoritu, odbornou nebo morální. V ideálním případě za obojí. Vy jste politikové. Těm těžko někdo něco uvěří, i když zrovna mluví pravdu.“

Tahle myšlenka dokázala na krátký čas naladit jindy zaryté nepřátele na stejnou notu: po odborníkovi na vztahy s veřejností zlostně loupali očima úplně všichni přítomní politikové.

„Četl jsem, že někdy je použití známých osobností v reklamě spíš na škodu,“ trval na svém Smékal.

„Případ od případu. Záleží na produktu, který chcete prodat,“ ušklíbl se kreativní ředitel. „Když vám bude známá herečka tvrdit, že denně uklízí celou domácnost kdovíjakým sajrajtem, těžko jí to uvěříte, protože předpokládáte, že na takové věci má služebnou. V případě čisticích prostředků jsou určitě lepší obyčejní lidé. Pro vás by ale známá a respektovaná osobnost, která může na budoucí konzumenty, tedy voliče, působit tak říkajíc vahou své autority, byla k nezaplacení.“

„Čím tlustší, tím lepší,“ ušklíbl se Smékal.

„Kde ji vzít a nekrást?“ ujelo Zelenkovi.

„Stačí dobře zaplatit!“

„Protože zadarmo, jak známo, ani kuře nehrabe!“ zazubil se Brázda. „Nebo snad víte o někom, kdo by za nás kopal zadarmo, protože nám věří a má nás rád? Já nikoho takového neznám. Vy snad ano?“

„Ne,“ posmutněl Zelenka. „A za peníze by někdo šel? Nám?“

„Nám jako komukoli jinému. Dopoledne křesťanským demokratům, odpoledne nám, večer socanům. Když zacinkáme měšcem, přiběhnou za námi jak alíci za fenou,“ vysvětlil všem místo Brázdy Smékal.

Do jejich debaty vstoupil odborník na PR: „Každopádně by někdo takový výrazně pomohl vašemu mediálnímu obrazu, který není momentálně dvakrát příznivý.“

„Proč ten eufemismus¹⁾? Není příznivý? Je hrozný. Působíme občas jak spolek tupců,“ pustil se do něj Adámek.

„Proto jsme tady,“ nasadil kreativní ředitel smířlivý tón. „Je před volbami a je načase váš obraz v očích veřejnosti vylepšit. Musíme pracovat s každým detailem. Třeba vaše volební heslo –“

„Co se vám na něm nelíbí?“ ozvalo se hned několik hlasů současně.

„Vám nablízku!‘ Komu jste nablízku? A dřív jste mu nablízku nebyli?“

„Nablízku jsme, přirozeně, našim voličům,“ vysvětlil Zelenka za všechny.

„Možná víc, než si připouštíme,“ ozval se Adámek.

„V jakém smyslu?“ pátral Zelenka.

„Pokud se rychle nepostavíme na nohy, budeme jim co nevidět tak blízko, až to hezké nebude. Oni jsou jen malí, neúspěšní a bezvýznamní lidé – a my zanedlouho možná budeme jen malá, neúspěšná a bezvýznamná strana,“ vysvětlil mu Adámek.

To, co řekl, se nelíbilo nikomu.

„Před čtyřmi a dvěma lety jsme voličům tvrdili, že jsme jejich nová naděje. S tím se donekonečna vystačit nedá. Před čtyřmi lety to byla pravda. Předloni při senátních volbách, no budiž. Ale letos už jsme s něčím novým přijít museli,“ hájil heslo Zelenka.

„Leda bychom lidem do omrzení tvrdili, že jsme jejich staronová naděje,“ ozval se kousavě šéf poradců.

---

1) eufemismus

... nahrazení hrubého nebo nepříjemné představy vzbuzujícího výrazu výrazem mírnějším, jemnějším, případně označení takového náhradního výrazu

„Hlavně, aby s nadějí pro voliče nezmizely i naše naděje,“ přisadil si Smékal.

„Každopádně jste tvorbu hesla měli svěřit odborníkům,“ pokáral vedení strany kreativní ředitel. „Tohle heslo je takové neinvenční. Bezpohlavní.“

To se hluboce dotklo Brázdy, který se svým týmem návrhy hesel před ideovou konferencí připravoval.

„Tohle heslo je kompromisem, na kterém jsme se dokázali demokraticky shodnout,“ ozval se uraženě. „Možná není ideální, ale vyslovila se pro něj většina. A delegáti ho schválili.“

„Tak dobře, nechme heslo heslem. Vaše logo –“

„Co se vám na něm nelíbí?“ naježil se Zelenka.

Logo Strany pravého středu tvořil zjednodušený obrys České republiky vyplněný světle až středně zelenou barvou a mírně zkosený podle severojižní osy. Uprostřed, v místě, které mělo odpovídat geografickému středu republiky, do něj byla na krátké žerdi zabodnuta obdélníková česká vlaječka třepotající se ve větru. Název strany byl napsán černými písmeny do kruhu kolem dokola obrázku. Logo používala strana v nezměněné podobě už od svého vzniku před pěti lety.

„Je málo dynamické a takové –“

„Bezpohlavní?“ skočil kreativnímu řediteli jízlivě do řeči Brázda.

„Jak to myslíte, že je málo dynamické?“ zajímal se Smékal.

„Naopak, v minulých televizních klipech se nám vlaječka na něm skutečně třepetala. Žádná jiná strana pohyblivé logo neměla. Uvidíte, kolik se jich letos po nás bude opičit.“

„Nepochybně!“ zašklebil se Brázda. „Čím je nápad stupidnější, tím víc najde následovníků.“ Třepotající se vlaječku nevymyslel on,

ale místopředseda Zahradník.

„My ho samozřejmě použijeme zase. Řekli vám to, doufám?“ nenechal se přerušit Smékal.

Manažeři reklamní agentury už poznali, že to tentokrát se svými klienty nebudou mít jednoduché.

„Postoupíme raději k tomu, co by mělo tvořit osu vaší kampaně. Co bude jejím centrálním tématem.“

„To je přece jasné,“ vybuchl šéf poslaneckého klubu. „Základní myšlenkou je, aby nás zase zvolili.“

„Takhle naplno nemůžete říct, o co vám jde. U prostředku na nádobí také nestačí říct jen: kup si mě! Nezabralo by to, protože o to jde všem. Musíte přidat argumenty: ten váš líp voní a hezky pění.“

„A volič, co nás zvolí, pak vypění,“ navázal na kreativního ředitele rýmem Adámek.

Kreativní ředitel se zarazil: „Musíte přece mít jedno hlavní téma, ne?“

„Témat máme celou řadu, jen se na žádném nedokážeme shodnout,“ povzdechl si Zelenka.

„Mám tu výsledky průzkumu, jak je veřejnost spokojena s politickou situací,“ ozval se odborník na vztahy s veřejností.

„Ten máme pochopitelně i my,“ usmál se na něj ironicky Brázda.

„A dokonce jste mi ho i dal,“ otočil se k Brázdovi Zelenka. „Zřejmě omylem.“

„Z toho průzkumu vyplývá,“ nevsímal si jich manažer, „že lidé nejsou spokojeni. Mají pocit, že volbami nic neovlivní.“

„Ovlivní. Jen když ten hlas dají nám!“ zaťukal prstem do stolu Smékal a Zelenka souhlasně zakýval hlavou. Ačkoli se v mnohém

neshodovali, v tomhle bodě byl předseda strany s prvním místopředsedou zajedno.

„A proč by to měli udělat? Co se vám od posledních voleb podařilo? Čím se můžete pochlubit? Chci slyšet něco, co lidem opravdu pomohlo. Na tom bychom mohli začít stavět.“

Následující debata a zpytování historie však neodhalily nic, co by se za takový úspěch dalo vydávat.

* * *

„Tak nevím,“ rozjímal pozdě odpoledne Zelenka před tajemníkem ve své pracovně.

Kromě běžných pracovních záležitostí si k sobě zval Kříže pokaždé, když si chtěl nahlas uspořádat myšlenky a nechtěl být podezírán z toho, že trpí samomluvou. Stejnou službu by mu ve většině podobných chvil poskytl i pes, pokud by dokázal tiše sedět u svého pána a občas něco zavrčet.

„Mám pocit, že porada s těmi hochy nepřinesla nic nového. Nelíbí se jim naše logo, naše heslo, naše představy o tom, co po nich chceme. Možná dokážou prodat nějaké jogurty, ale nás?

Samozřejmě, dokážu si představit lepší hesla,“ pokračoval se zjevnou ironií, „třeba ‚Volte naši stranu!‘ nebo ‚Dejte nám svůj hlas!‘ Krásně bychom tím vyjádřili, o co nám hlavně jde. Nikdy nám ostatně o nic jiného nešlo, i když jsme lidem tvrdili, že jsme jejich naděje.“

Tajemník mlčel a poslouchal.

„Kdo je vlastně přivedl?“

„Výkonný manažer. Ale jestli je oslovil on nebo se mu nabídli sami, to nevím.“

Zelenka mávl rukou: „Slíbili, že připraví koncepci rozhlasových a televizních klipů a návrhy plakátů. Máte už hotovou tu rešerši?“

„Co kdo dělal minule? Ano.“

Na nápad využít zkušenosti ostatních přišel Zelenka asi před týdnem a hned uložil svému tajemníkovi a šéfovi poradců, aby zpracovali rešerši postupů, které v minulých volbách použily úspěšné strany k oslovení voličů.

„A Brázda taky?“

„Předpokládám, že ano.“

„Výborně. Pokusíme se to zítra dát dohromady. Mám pocit, že musíme tuhle kampaň uchopit pevně do vlastních rukou. Ne se spoléhat na někoho, kdo tomu ani za mák nerozumí.“

* * *

Ještě před schůzkou s Brázdou a Křížem však Zelenka uspořádal půlnoční poradu s manželkou. Jak správně předpokládal, protože se jeho žena až do pozdních večerních hodin připravovala na zítřejší náročný den u soudu, neměla už teď, když ležela v posteli, sílu mu v tom bránit. Zelenka se natáhl na svoji polovinu manželské postele, na noční stolek si pro jistotu připravil složku s poznámkami a začal ji seznamovat se situací, která čtyři měsíce před volbami nastala.

Postupem času začala Zelenkovou jejich debata docela bavit; rozhodně bylo příjemnější popichovat manžela než číst nudný

a nezajímavý román, který si kdysi dávno koupila do čekárny k zubaři a který si předsevzala dočíst až do konce jen proto, že chtěla znát osud jediné opravdu sympatické postavy, která v něm vystupovala – totiž padoucha.

„Náš problém je v tom, že jsme vznikli tak, jak jsme vznikli. Když jsme se odštěpili od Ligy pravicového voliče, nabalili jsme na sebe i odpadlíky z ostatních pravicových stran. Spojovalo nás vlastně jen to, že jsme už nechtěli být v původních stranách. A všichni jsme si s sebou přinesli svoje voliče.“

„Které postupně ztrácíte.“

„To říkají našťestí jen průzkumy.“

Ticho.

„Proč mlčíš?“ podíval se vedle sebe Zelenka.

„Protože nevím, co bych měla říct.“

Zelenka zvedl překvapeně obočí a pokračoval: „Tvrдили jsme tehdy, že nám to společně v nové straně půjde líp.“

„A dostali jste skoro devět a půl procenta hlasů. Tohle všechno už znám.“

„Jen jsem to chtěl pro pořádek stručně zrekapitulovat. Jenže brzy se ukázalo, že tohle přání je taky to jediné, co nás kdy spojovalo, spojuje a bude spojovat.“

Nedokážeme se na ničem dohodnout. Když půlka lidí řekne, že je proti něčemu, druhá půlka, která by normálně proti tomu byla taky, rázem vystoupí s tím, že je pro. Jen proto, aby byla proti těm prvním.“

„S tebou pak přirozeně není nikdo, takže se musíš k někomu sám přidat. Ke komu, jen tak na okraj?“

„Podle situace.“

„Početní?“

Zelenka zaváhal: „Obvykle proti sobě bojuje půlka země proti druhé. Ne jih proti severu, ale východ proti severozápadu. Přibližně.“

„Ke komu?“

„Snažím se ti to vysvětlit.“

„Uhýbáš. Tady nejsi na schůzi.“

„Jako předseda musím být trochu nad věcí.“

„Občas býváš hodně nad věcí.“

„Obvykle se připojuji k těm, kteří jsou proti prvnímu místopředsedovi. On nemá rád mě a já jeho. Spokojená?“

„Ano.“

„Nedokážeš si představit, jaké úsilí mě stojí udržet celou stranu jakž takž pohromadě.“

„Ona drží pohromadě? Vidět to tedy není!“

„To je přesná poznámka. A to nemyslím ironicky.“

„Teď přijde, že za všechno můžou novináři.“

„Ovšemže můžou! Informuji o nás naprosto zkresleně. Není to v tom, že by o nás nepsali. Problém je, jak o nás píší. Dobré zprávy úplně pomíjejí.“

„Copak takové existují?“

„Samozřejmě. Čas od času stojíme na správné straně barikády. Podpořili jsme třeba zákon o stíhačkách.“

„A získali za to podporu pro svého kandidáta do dozorčí rady centrální banky, připomínám.“

„Každopádně na jednu dobrou nebo alespoň neutrální zprávu o nás připadá tak pět až šest zpráv špatných.“

„Novináři říkají: špatné zprávy, dobré zprávy. Idylka jim noviny neprodá.“

„Díky tomu ale vypadáme jako banda vyvrhelů!“ zvolal Zelenka.

Vzápětí se zase uklidnil. Mávl rukou: „Fakt je, že to, co jsme dosud dělali, příliš užitku nepřineslo.“

„Myslíš voličům?“

„Voličům? Ne! Nám, straně.“

„A už vůbec ne tobě.“

Zelenka pokrčil rameny a uraženě mlčel.

„Sláva, konečně máme jasno,“ posadila se Zelenková na posteli. „Tebe ani tak netrápí, jak moc je nebo není o vaší straně psáno v novinách a kolikrát jste nebo nejste v televizi. Potíží je v tom, že v novinách a v televizi nejsi ty. A když už, tak jedině ve spojení s průšvihem jak Brno.“

* * *

Na druhý den v deset hodin dopoledne přišel do Zelenkovy kanceláře šéf poradců s tiskovým mluvčím a s sebou přinesli rešerši o volebních fíglech konkurenčních stran při minulých volbách. Tajemník ještě vydal pokyny sekretářkám, aby je rušily jen v případě živelní katastrofy nebo pokud se objeví zpráva, že blížící se volby jsou odloženy na neurčito, a šel se posadit ke trojici do pracovny.

„Celou noc jsem přemýšlel o tom, jak se dostat do médií ve spojení s něčím pozitivním,“ zahájil Zelenka poradou.

„Jistě jste objevil nějaké neotřelé řešení,“ zamrkal na něj šibalsky šéf poradců Brázda.

„Právě že ne. Nenapadlo mě vůbec nic. Jen jsem si víc a víc uvědomoval, jak bledě na tom jsme. Musí se to změnit, ale babo rad', jak. Proto mi ta volební kampaň dělá tak těžkou hlavu.“

„Ano, volby. Volby se kvapem blíží,“ zasnul se Brázda. „Čeká nás nepochybně velmi žhavé jaro. Rozdávání úsměvů na náměstích, líbání batolat i návštěvy u ctihodných kmetů. Jistě vás potěší, že už sestavujeme podrobný plán vašich předvolebních cest.“

„Čím víc se to blíží, tím větší hrůzu z toho začínám mít,“ zamyslel se Kříž. „V souvislosti s tím, že čekáme dítě –“

„Vy čekáte s manželkou dítě, ale my čekáme spíš na Godota¹⁾,“ vzdychl Zelenka. „Jenže náš vysněný dobrodinec ne a ne přijít. Nikdo neví, kde se toulá. A jestli někdy přijde...“ Odmlčel se. „Co ta řešerše?“

„Zde je,“ ukázal Brázda desky a předal je Zelenkovi. Tajemník Kříž byl skromnější, podal šéfovi jen pár sepnutých listů papíru.

Zelenka oběma materiály zalistoval.

„A stručně, jednou větou?“

„Všechno už tady bylo,“ ozval se Vrba.

„Vážně?“

„Tak říkejte, co vás napadne.“

Vrba s Brázdou otevřeli svoje výtisky řešerše.

---

1) čekáme na Godota

... narážka na postavu tajemného dobrodince Godota z divadelní hry Samuela Becketta
Čekání na Godota: přestože se na jevišti za celé představení neobjeví ani na okamžik, celá hra se točí kolem něj a marného čekání dvojice tuláků, Vladimíra a Estragona, na jeho příchod, protože jedině štědrý pan Godot může – jak si alespoň oni myslí – ukončit jejich každodenní trápení a bídu

„Dobře,“ souhlasil Zelenka. „Volební autobusy už tu byly, to vím. Ale co třeba balón s logem strany. Nebo vzducholod?“

„Bylo minule při parlamentních i senátních volbách.“

„Co třeba balónky pro děti? Byly?“

„Mnohokrát.“

„Soutěž o ceny? O zájezd nebo tak.“

„Bylo tolikrát, že to ani nejde spočítat.“

„Co kdyby výherce té soutěže šel s některým z kandidátů na večeři?“ rozvíjel přesto svoji myšlenku Zelenka. „Nebo s ním rovnou prožil celý den?“

„Vy byste chtěl, aby vás celý den někdo cizí otravoval?“

„Ne, asi ne. Tak něco jiného... Cédéčko s písničkami?“

„Bylo. Dokonce jedno nazpíval kandidát osobně.“

„Hm, dnes nějak nejsem ve formě,“ povzdechl si znovu Zelenka.

„Je to jednoduché: opravdu všechno už tady bylo. Semínka zeleniny i květin ve stranických barvách. Podložky pod myš k počítačům. Sbírký básní i knížky pro děti, kam bylo pro rodiče vpašováno něco o straně, která je dala vytisknout, což obvykle provázal skandál. Sáčky čaje, balíčky kávy, rozdávání lahviček alkoholu i sklenic mléka.“

„Co pastičky na myši?“ napadlo Kříže při zmínce o myších.

„Ty ještě ne,“ zamyslel se Brázda.

„Měl jste na mysli něco ve stylu: dej nám prstíček a my už si tě za něj chytíme do pastičky?“ sondoval Vrba.

„Stranickou pastičku na myši nechci,“ zavrtěl Zelenka hlavou.

„Musíme také rozlišovat, co je oficiální kampaň strany vedená celostátně a co jsou akce připravené přímo kandidáty v jejich volebních obvodech. Na regionální úrovni je možné se trochu

odvázat. Ale celostátní kampaň na plakátech, v novinách, v rozhlase a televizi je něco jiného. Ta musí být usedlejší," upozornil Vrba.

„Bavme se tedy jen o té celostátní," souhlasil Brázda.

„Počkejte, počkejte," brzdil je Zelenka. „Já také kandiduji. Takže mě zajímá i ta v uvozovkách malá kampaň.“

„Málem jsem na to zapomněl," zarazil se schválně Brázda.

Kříže v tu chvíli osvítil další nápad: „Mohli bychom rozdávat sluneční clony na okna do aut. Takové ty sítky. Kdyby na nich někde v rohu bylo naše logo... Nebo udělat síť proti hmyzu do oken. Lidi by si je pověsili a měli by nás pořád na očích. A kolemjdoucí na ulici taky.“

„Síť proti hmyzu rozhodně ne," vylekal se Zelenka. „To je snad ještě horší než pastičky na myši. A vůbec, co sem taháte myši a hmyz! Uvědomte si, že nejsme deratizační firma, ale politická strana. Doufám.“

„Naprosto souhlasím," přidal se Brázda. „Rozdáme lidem síť proti mouchám a dáme jim najevo, že jsme jako obtížný hmyz, který by si domů rozhodně neměli pouštět. Snažíme se o pravý opak. Clony do aut proti slunci, prosím. To nebude o nic horší než klíčenky, tužky nebo popelníky. Ale síť proti hmyzu? Proboha!“

* * *

„Také musíme naplánovat termíny vašeho fotografování," připomněl tajemník, když ráno probíral se Zelenkou jeho program na nejbližší dny a týdny. „Jednotlivě kandidáty vyfotí, stejně jako při minulých volbách, pan Dvorský, to bude bez problémů. Ale mně jde

o fotografie na plakáty a do stranických materiálů. Skupinky po deseti, dvaceti lidech podle jednotlivých volebních obvodů.

A asi by bylo dobré mít v záloze i společné snímky vás a každého kandidáta. Nejlépe ve dvou či třech verzích. Navrhuji v rozhovoru, s podáním ruky a pak nějaký neformální záběr. Souhlasíte s tím?"

„Mám na vybranou?"

„Ne. Dvojice vyfotí také Dvorský a na větší skupinky nám fotografa a ateliér zajistí ta reklamka."

„Takže to máme s každým kandidátem... Počkejte, a s kým se budu fotit já? Jsem předseda a zároveň i kandidát. Budu na fotce sám, jako když mám lepru?"

Kříž se zamyslel.

„To mě nenapadlo."

„Kdybych šéfoval křesťanským demokratům, nechal bych se vyfotit s papežem. Ale já už nad sebou nikoho vyššího nemám."

Kříže osvítil nápad: „Vezměte to z druhé strany. Vy přece budete mít těch fotografií nejvíc ze všech. Každý kandidát bude mít řekněme tři skupinky a tři snímky s vámi. Ale vy –" odmlčel se.

„Já kolik?"

„Moment, musím to spočítat."

„Ovšem. Kolik je vlastně kandidátů?"

„Dvě stě devadesát tři."

„Tolik? Dvě stě devadesát tři? To je mnohem víc, než kolik se do sněmovny může dostat, i kdybychom vyhráli volby a získali sto procent hlasů! Tohle jsem si zatím neuvědomil."

„Ve skutečnosti je kandidátů ještě víc. Vynechal jsem totiž vás, prvního místopředsedu a...", sčítal Kříž v duchu a ukazoval si pritom na prstech. „Celkem to je..."

„Většinu z nich vůbec neznám. A mám se s nimi fotit. S každým třikrát. Navíc pak skupinky. To nepřežiju, vždyť je to na tisíc snímků! Dostanu z toho tik, jestli nás budou fotit s bleskem. Není to nakonec zdraví škodlivé?“

„Že by si kandidáti potřásali rukou s vaší figurínou?“

„Co udělat nějakou fotomontáž?“

„Zeptám se pana Dvorského, jestli by to nešlo.“

„Jestli to nepůjde, strávím nejmíň týden jenom fotografováním.“

„Hlavní je se usmívat.“

„Dostanu z toho křeče.“

„Přece jste to absolvoval už před dvěma lety při volbách do senátu. I když v nich jsme tolik kandidátů neměli.“

„Vzpomínám si, jak jsem tohle fotografování před čtyřmi lety plánoval tehdejšímu předsedovi.“

„Byl z toho nadšený stejně jako vy?“

„To už si nevybavuji. Já ho postavil před hotovou věc.“ Zelenka vzdychl. „Kdy to vypukne?“

„Mělo by co nejdřív. Až se vrátíte z té cesty do Francie?“

„Snad tam raději zůstanu, když si na tohle vzpomenu.“ Znovu vzdychl. „A víte, co je na tom nejhorší?“

Kříž pokrčil rameny.

„Všichni věří, že se dostanou do parlamentu. Že lidi zvolí právě je. Že převálcují všechny ostatní. Příšerná představa.“

„Proč příšerná?“

„Protože pokud se jim to podaří, co pak bude s námi?“

* * *

„Znáš tohle?“

První místopředseda postavil na stůl před třetího místopředsedu, který se už vyléčil z angíny, štíhlý skleněný džbáněk. Na jeho skle byl natištěn obrázek mladé atraktivní blondýnky v dvoudílných plavkách.

Zahradník si džbáněk vzal, prohlédl si dívku na něm a pak ho postavil zpátky na stůl: „Ujde. A co? Živá by byla lepší.“

„Tak to neznáš?“ rozjasnil se Smékál.

Odběhl k ledničce do vedlejší místnosti svého asistenta a vrátil se s lahví vychlazeného piva. Otevřel ji a nalil pivo do džbáňku.

Vzápětí začaly dívčiny bikinky blednout, rozplývat se a ztrácet a během minuty byla dívka na oroseném džbáňku nahá.

„Dobrá!“ ocenil to Zahradník a nebylo tak úplně jasné, zda hodnotí fyzikální princip svlékacího džbáňku nebo spíš obnaženou postavu na něm.

Když se na džbáněk dost vynadával, podíval se zpátky na Smékála.

„Když to vypiju, tak co?“

„Zase se oblékne. A když si dáš další, zase ti ukáže kozičky. Dal mi to brácha.“

„To nemá chybu. Kde se to dá sehnat?“

„Tajemství. Ale jedno ti řeknu: tohle bude bomba mojí kampaně. Nechám si jich pár set nebo tisíc udělat a budu je rozdávat.“

„S tou nahotinkou?“

„Blázníš? Žádná nahotinka. Bude tam naše logo. A když do toho naleješ pivo, objeví se – hádej kdo?“

„Tvoje fotka!“ složil úspěšně test inteligence třetí místopředseda. „Taky nahoře a dole bez?“

„Ksicht stačí. Co tomu říkáš?“

„Tvoje střední Morava zas není tak docela pivařský kraj. Tohle by zabralo víc na Plzeňsku. Nebo u mě na severu.“

„Pivo se pije všude, zvláště když bude zadarmo. Lidi si dají pivko a řeknou si: to je fajn chlap.“

Zahradník upil ze džbánku a díky tomu získala dívka na něm zpátky horní polovinu podprsenky.

Smékal zatím rozvíjel svoje úvahy dál. „A pak se jim v hlavě vylíhne: Strana pravého středu, to je Smékal. To je náš lídr. Strana, to je on. Měl by tu stranu už konečně začít šéfovat!“

Zahradník nevěděl, co má říct a jestli je vůbec vhodné něco říkat. Raději se znovu napil a hladina piva klesla někam k dívčinu pupíku.

* * *

Před další poradou o předvolební kampani si Zelenka nechal zavolat do kanceláře šéfa poradců.

Vzato do důsledků to bylo na popud tajemníka, který Zelenkovi připomněl, že kampaní by měla voliče provázet i nějaká znělka, úryvek písně, prostě krátký hudební motiv, který by si mohli zapamatovat. Pro vysílání volebních spotů v rozhlase to navíc byla téměř nutná podmínka.

Zelenka Brázdovi v mezích možností vyčinił, že na hudební stránku věci zapomněł a nepřipomenul mu ji sám.

„Předpokládal jsem, že použijeme motiv z předchozích kampaní,“ bránil se šéf poradců.

„Ne, nepoužijeme. Použití staré znělky jsem demokraticky vetoval. Máme nové heslo, budeme mít i novou znělku. Manažer

z té reklamní agentury mi to schválil. Navíc jsem ho požádal, aby ještě víc rozhýbali naše logo.“

Brázda byl zas jednou upřímně zděšen.

„Co na něm chcete rozhýbat? Bude chodit a smát se? Hopsat po obrazovce a jukat na lidi z každého rohu? Něco takového jste se mnou měl předem konzultovat!“

„Konzultoval jsem to se svým svědomím a to mi můj nápad schválilo.“

Zelenku překvapilo, jak se Brázda kvůli prkotině dostal rychle do varu. Kdyby to býval tušil, ještě by si na něj něco nachystal. Nebo by si zmínku o animaci stranického znaku schoval na jindy, kdy by si ji mohl lépe vychutnat. Ačkoli to by nebylo moudré. Hrozilo totiž nebezpečí, že by se o tom mohl Brázda dozvědět a náležitě se připravit.

„Nemusíte se rozčilovat, nejde o nic dramatického,“ vysvětloval mu chlácholivě. „Zkrátka se nejdřív objeví obrys republiky, pak si trošku lehne –“

„Lehne?!“

„Zkosí se. Přece víte, že je v našem logu republika drobátko podtržená. Takže se zkosí, pak z něj vyroste vlaječka a bude se třepotat ve větru. Nakonec se kolem objeví nápis. To je všechno.“

„Všchno?“ lapal Brázda po dechu.

„Vlastně ne. Někam se pak ještě vloží volební číslo, až ho budeme znát.“

„Na to jste přišel sám?“

Zelenka na vteřinku zaváhal.

„Ano.“

Na nápad rozhábat stranický znak přišel Karel Táborský, jeden z týmu poradců a zároveň jediný poradce, o němž se dalo říct, že je na Zelenkově straně.

„A kromě toho jsem té agentuře dal volnou ruku, kdyby je ještě něco napadlo.“

„Těm diletantům?“

Ve skutečnosti jim Zelenka volnou ruku nedal. Ale při pohledu na vztek šéfa svého poradního sboru ho napadlo hodit mu tuhle větičku jako návnadu. Brázda ji spolkl i s háčkem.

Už dlouho přiváděl šéf poradců k šílenství jeho, teď se role, alespoň na krátký čas, obrátily. Výborně, řekl si Zelenka v duchu, Kříž by jim měl hned zavolat a tu volnou ruku jim opravdu dát.

„Jste v pořádku?“ zeptal se Brázdy starostlivě.

„To bude dobré. Trochu mě to překvapilo. Naše logo jsem považoval za něco nedotknutelného. Za rodinné stříbro.“

„I rodinné stříbro se musí občas vycídit. Vážně jste v pořádku?“

Brázda kývl hlavou.

Zelenka dostal další nápad: „Chápu, že je toho na vás v poslední době trochu moc. Měl byste si možná na dva tři dny odpočinout. Omlouvám se, že jsem vás chtěl tím hudebním doprovodem zatěžovat. Pusťte to z hlavy. Obrátím se na tu agenturu, oni už něco vymyslí.“

Brázda málem zfialověl.

„Jsem naprosto v pořádku! Pár tónů znělky mě nemůže rozházet! Ještě odpoledne tu budete mít návrhy.“

„Výborně, věděl jsem, že se na vás mohu spolehnout. A jak vidím,“ podíval se Zelenka na nástěnné hodiny proti svému stolu,

pověšené hned vedle dveří do tajemníkovy předpokoje, „máme nejvyšší čas už jít do zasedačky.“

* * *

Porada trvala už hodinu a měla obvyklý průběh. Jalový. K ničemu. Shoda panovala v názoru, na jaké voliče musí Strana pravého středu zapůsobit ze všeho nejvíc. Především musí přesvědčit ty, kteří ji volili už dřív, aby tak učinili i letos. Pak se musí pokusit přetáhnout voliče jiným stranám. Zároveň musí zaujmout nerozhodnuté voliče. Ty, kteří sice k volbám jít chtějí, ale zatím nevědí, komu svůj hlas dát. A nakonec vyburcovat i skupinu lidí, kteří o účasti ve volbách neuvažují. Ty musí přesvědčit, aby jednak k volbám vůbec šli a jednak aby dali hlas právě jí. Sečteno a podtrženo, musí vlastně oslovit úplně všechny dospělé lidi nad osmnáct let. Jenže způsob, jak něco takového dokázat, se zatím tak jasně nerýsoval.

Až si tajemník Kříž na něco vzpomněl.

„Je tu taková nabídka,“ začal opatrně.

„Sem s ní. Víτάme každý nápad.“

„Ozval se nám jeden výrobce prezervativů. Mohli by nám udělat několik tisíc nebo i desítek tisíc kondomů s logem naší strany. Za vcelku rozumnou částku. Podle nich není problém vymalovat na ten podlouhlý kaučukový balónek cokoli. Mohli bychom je rozdávat našim voličům.“

„To tu ještě nebylo,“ ohlásil tiskový mluvčí.

„Takže by se vždycky v nejlepším objevilo naše logo?“ zamyslel se Zelenka.

Kříž pokrčil rameny: „Tak nějak. Sám nevím, co si o tom mám myslet.“

„Byli bychom v každé posteli,“ pokoušel Brázda Zelenku.

„Jako fór to není špatné,“ přidal se Adámek.

„Určitě by se o tom mluvilo,“ zkusil to i Vrba. „Před volbami není žádná publicita k zahození!“

„Ne, to se mi nezdá,“ zavrtěl Zelenka hlavou. „Je to příliš – příliš vlezlé.“

„Mohlo by to být i horší. Považte, kdyby se nám ozval výrobce toaletního papíru a chtěl ho potisknout naším logem,“ upozornil ho Brázda.

„Mohl by na něj natisknout náš volební program. Nebo fotky,“ rozchechtal se Smékal. „To bychom teprve lidem lezli do prdelí!“

„Proboha,“ dal si Zelenka hlavu do dlaní, „tohle má být vážná debata? Zatím to připomíná schůzku party pubertáků. Když jsem na začátku volal po neotřelých nápadech, měl jsem na mysli trošku konvenčnější neotřelé nápady.“

„Ten toaletní papír ale není špatný nápad,“ uvažoval třetí místopředseda. „Potřebuje ho každý. Alespoň k něčemu by náš program byl.“

„Po přečtení spláchni? Ne, to ne. Ne, ne, ne,“ děsil se Zelenka.

„Byl by tu navíc problém, pokud byste si ho chtěl přečíst celý. To byste musel napřed rozmotat celou roličku a... Pardon.“ Tajemníku Křížovi jako obvykle chyběl myšlenkový nadhled velkých hybatelů dějin a zabýval se hned přízemními praktickými detaily. Nepodstatnými detaily.

„Chcete neotřelé nápady?“ chopil se slova Brázda. „Tady jsou. Bolševici v Rusku po revoluci v roce 1917 agitovali tak, že po celé zemi jezdil vlak a z něj všude vyhazovali svoje letáky.“

„Jenže co s městy, kam nevede železnice?“ zeptal se smutně, napůl vážně a napůl ironicky Zelenka.

* * *

„Pojďme udělat jednu věc,“ ozval se výkonný manažer, kterému se věčné plané schůzování už zajídalo. „Nebudeme řešit, co se komu líbí nebo nelíbí. Sepíšeme všechny nápady na papír a pak k nim každý z nás přepíše ano nebo ne. Nebo plus a mínus. Nakonec sestavíme pořadí a nápady s nejvíce hlasy zkusíme realizovat.“

Kupodivu byli všichni pro, až na Brázdu, který se zdržel hlasování. Kříž dostal za úkol nápady zapisovat a následně zajistit distribuci seznamu mezi účastníky porady.

První problém nastal v okamžiku, kdy měl někdo začít. Nikomu se nechtělo.

„Předseda by měl jít příkladem,“ nadhodil Smékal.

Ani Zelenkovi se nechtělo, ale musel.

„Co si pronajmout ty velkoplošné obrazovky, co jsou na nástupištích v metru? Nebo reklamní vitríny na zastávkách tramvají a autobusů?“

„Netušil jsem, že jezdíte metrem nebo tramvají,“ poznamenal ironicky Zahradník.

„Vy taky ne,“ nedal se Zelenka.

„To tam nepište,“ zarazil Brázda Kříže. „Tohle bylo v plánu už dávno. Pronajali jsme si kdoví kde kdoví co a za něco už jsme dokonce i zaplatili. Billboardy, přístřešky autobusových zastávek, v Praze i panely na sloupech pouličního osvětlení a odpadkových koších. V metru máme ani nevím co všechno. Škrtnout!“

Kříž poslušně škrtnl první položku rodícího se seznamu.

„Koupili jsme i reklamní panely na záchodcích?“ zajímalo Smékala.

„Cože? Kde?“

„Na záchodcích. V metru, v restauracích. Jdete si ulevit a nad pisoárem je čtverec a v něm reklama. Většinou tam inzerují bordely nebo prodejci aut. Alespoň na pánských záchodcích to tak je.“

Místopředseda Adámek se rozesmál: „Pokud tam bývají reklamy na bordel, je to místo přesně pro nás.“

Zelenka sice jeho názor nesdílel, ale návrh umístit stranickou reklamu na záchodcích se stal první položkou vznikajícího seznamu, ačkoli Vrba na základě rešerše minulých volebních triků vzápětí oznámil, že jedna strana měla stejný nápad už před lety.

Pak se s nápady roztrhl pytel.

„Když jsem si před Vánoce kupoval nový mobil,“ vyprávěl výkonný manažer Polák, „dostal jsem od prodavačky klíčenku a hrníček s jejich logem. A taky diář, ale ten samozřejmě nebudeme rozdávat v květnu. V novinách jsem se pak dočetl, že mají i firemní bundy, deky, bačkory, kšiltovky, termosky, hodinky, nástěnné hodiny, povlečení, tašky, peněženky a pouzdra na brýle. Pořádali totiž soutěž pro zákazníky a tohle všechno byly ceny. Ale já, pochopitelně, nevyhrál nic,“ dodal smutně.

„Ne tak rychle, prosím,“ potil se Kříž a poctivě se snažil všechno zapsat do seznamu.

„Bačkory nechci,“ ozval se rezolutně Smékal, ale ostatní mu připomněli, že stačí do seznamu udělat k bačkorám minus, když se mu ten nápad nezamlouvá, a doufat, že se odpůrců bačkor najde víc.

„Co uspořádat soutěž o ceny?“ snažil se Zelenka znovu uspět se svým nápadem.

„Soutěž už tu máme. Volby. A cenou pro vítěze je čtyřletý pobyt v parlamentu,“ odsekl Brázda nasupeně. Ještě pořád ho štvála záležitost s pohyblivým znakem strany.

„To není špatný nápad.“

„Už tu byl mnohokrát,“ podíval se do rešerše Vrba.

„To neznamená, že nemůže být zas.“

„Zapsáno,“ hlásil tajemník.

„Budeme agitovat ve školách?“ zeptal se místopředseda Zahradník.

„Nesmí se to.“

„Nikdo nemůže mít nic proti tomu, když se známý politik zastaví ve škole, aby pobesedoval se studenty o nějakém závažném tématu. O drogách nebo tak.“

„Pokud je bude na besedě i rozdávat, bude mít v sále určitě narváno,“ zašklebil se tiskový mluvčí.

„Děti tam naženou učitelé v rámci vyučování. Jinak by tam nebyla živá duše.“

„Zapište to,“ rozhodl Zelenka. „Ale bude to věc každého kandidáta. Vedení strany se bude tvářit, že o tom nic neví nebo že to alespoň nepodporuje.“

„První, kdo poběží do nejbližší školy, budete vy,“ rýpl si do něj Sméal.

„Teď jste vedle jak ta jedle. Mám doma patnáctiletého kluka. Nedovedu si představit, že bych měl předstoupit před tělocvičnu plnou takových výlupků. Nebo ještě o tři roky starších, co půjdou prvně volit. To už teprv ne!“

Brázda zbystřil pozornost.

„Mluvíte o svém synovi jako o výlupkovi?“ ujišťoval se, že dobře slyšel.

„Ovšemže. A to mu nijak nekřivdím, naopak jsem mimořádně shovívavý. Mimochodem, co budete mít vy?“ otočil se Zelenka na svého tajemníka.

Ten pokrčil rameny.

„Podle mě musíme na voliče zaútočit momentem překvapení,“ vložil se do debaty šéf poslaneckého klubu Rieger. „Jako to dělají pojišťováci. Vpadnou k vám ve chvíli, kdy to absolutně nečekáte, a přesvědčují vás, že když si hned nepojistíte majetek alespoň na trojnásobek, zítra už bude pozdě, protože oni mají zaručené zprávy o tom, že se blíží nejhorší zemětřesení od konce třetihor. Většina lidí jim podlehne.“

„Já tedy ne,“ odsekl odměřeně Sméal. „Ty jsi jim někdy podlehl?“

„Několikrát,“ kývl Rieger hlavou. „K nám chodí pojišťovák, co dokáže líčit možné katastrofy neobyčejně živě. Manželka málem začne balit rodinné cennosti a děti pro jistotu posíláme hned k babičce, aby něco nezaslechly a nebudily se nám v noci hrůzou.“

„Takovéhle nátlakové akce,“ ozval se Zelenka, „by se neměly používat. To je stejné jako výlety pro důchodce spojené s předváděním čehokoli. Moje tchyně...“

„I moje,“ přidal se Kříž, a protože Zelenka zmlknul, pokračoval dál: „Vyvezli je někam příšerně daleko, tři hodiny jim předváděli mixéry nebo co a postupně je zpracovávali. Dokud si alespoň třetina lidí něco nekoupila, vypadalo to, že je tam nechají všechny napospas osudu.“

„Zapište to jako návrh do Legislativní smršť,“ napadlo Zelenku. „Pracovně jako zákon o nákupních zájezdech a předváděcích akcích. Někdy sezveme vaši a moji tchyni a sepíšeme jejich zážitky.“

„Všechny triky podomních obchodníků bych nezatracoval,“ ozval se poprvé od začátku porady poslanec Fuchs. „Po domácnostech by mohli chodit naši agitátoři nebo samotní kandidáti a přesvědčovali by voliče. Pěkně dům od domu.“

„Vzhledem k tomu, jak je naše strana zrovna teď v oblibě, by museli chodit nejmíň ve trojicích. I tak by jim občas šlo o krk,“ ozval se poslanec Daněk.

Předseda strany se tvářil, že kouše do citrónu, který je ke všemu ještě nezralý.

„Chystáme se voliče v našem obvodu oslovit pomocí textových zpráv posílaných na mobilní telefony,“ ozval se senátor Tkáč. Jemu sice o zvolení nešlo, ale jeho spolustraníkům z ostravského regionu, kteří se rozhodli kandidovat do sněmovny, ano.

„Výsledek je problematický,“ ohlásil Vrba. „Už několikrát se o tom debatovalo. Část lidí to vezme s klidem, ale většinu to spíš nakrkne.“

„To je pravda,“ souhlasil Daněk. „Když se rozložíme někde na náměstí, můžou se nám vyhnout postranní uličkou. Před tímhle ale neutečou.“

„Kde vezmete čísla?“ zajímalo Smékala. „Přece nemůžete textovky rozesílat jen tak náhodně?“

„To je pravda,“ napadlo Brázdu. „Co kdybyste ji zbytečně poslal i někomu z nás? Snad alespoň my máme jasno, koho budeme volit.“

„Řekli jsme si, že nápady teď nebudeme hodnotit,“ ozval se Polák.

„Nehodnotíme je,“ oponoval mu Brázda. „Neříkáme, že to je dobrý nebo špatný nápad.“

„Správně,“ souhlasil s ním Zelenka výjimečně, „nehodnotíme nápad, bavíme se o tom, jestli ten nápad mezi nápady vůbec zařadíme.“

„Chtěli jsme udělat soutěž a čísla z ní pak použít,“ přiznal barvu Tkáč. „Ostatně databáze čísel se dají i koupit.“

Kříž vyčkával s propiskou připravenou nad seznamem.

„Co posílat textovky jen našim členům?“ napadlo kohosi.

„Neměli bychom lidi štvát víc, než jsou,“ zavrtěl hlavou Vrba.

Zasáhnout musel místopředseda Adámek.

„Hlásáme pořád ještě pravicové hodnoty? Svobodu jednotlivce? Jeho nedotknutelnost?“

„Ovšem,“ ozvalo se hned z několika úst.

„Tak se teď nemůžeme začít chovat jako velký bratr, který shromažďuje telefonní čísla neposlušných dušiček a nařizuje jim, co by měly udělat.“

Brázda měl strach, aby se nějak neprozradil, a proto raději mlčel. O některých lidech měl mnohem víc údajů než jen jejich telefonní čísla.

„To je pravda,“ ozval se Zelenka. „Nápad s textovkami se zamítá. Rovnou.“

„Chci mít stejnou šanci jako ostatní,“ durdil se Tkáč. „Ten nápad s reklamou na záchodcích je daleko větší pitomina. Ať každý udělá plus nebo mínus.“

„Dobře,“ rezignoval Zelenka. „Zapište to.“

Tajemník to poslušně udělal.

„Rovnou tam připište i rozesílání e-mailů s informací o straně a s výzvou, aby nás lidi volili,“ řekl kousavě Vrba. „Je to stejně na hraně zákona jako ty textovky.“

„Rozesílání nevyžádaných mailů je dokonce trestné,“ ozval se Daněk. „My u nás zůstaneme u klasiky. Pivní tácky a guláš zadarmo.“

„Pivní tácky?“ podivil se Zelenka. „To není moc chytré. Vždyť na nich věčně stojí půllitry s pivem.“

„Omyl. Pokaždé, když se napijete a stavíte půllitr nebo sklenici na tácek, musíte se na něj i podívat. Podvědomí pak pracuje za vás,“ poučil všechny Daněk.

„Freude, Freude...“ ušklíbl se Brázda.

„Pivní tácky zapsány,“ ohlásil Kříž.

„Vidíte, ještě že jste se ozval,“ ťuknul prstem do stolu Zahradník. „Čtrnáct dní před volbami je den dětí.“

Většina přítomných uznale zamručela.

„Pro děti připravíme zábavné odpoledne,“ pokračoval Zahradník.

„A pro rodiče nášup propagandy,“ dostával se po otřesu s pohyblivým stranickým logem do obvyklé formy Brázda.

„Tohle bohužel napadne každou normální stranu,“ ušklíbl se Vrba.

„O to větší div, že to napadlo i nás,“ kývl Adámek. „Otázkou je, zda se ve městech vůbec najde tolik dětí, aby se dostalo na všechny partaje a jejich veselice.“

„Co takhle založit dětský parlament?“ urodil se v Zelenkově hlavě další nápad.

„Už existuje,“ nemusel se ani do rešerše podívat Vrba.

„Nechte mě domluvit. Co založit dětskou Stranu pravého středu? Děti by se mohly seznámit s tím, jak to u nás chodí. Učily by se politice tak říkajíc od kolébky.“

Adámek spojil dlaně před sebou tak, jako by se modlil, a spustil prosebně: „Proboha, dopřejte těm nevinným stvořením klidné dětství. Bohatě stačí, když svět politiky poznají v osmnácti, když dostanou volební právo.“

„Připravilo by je to pro život,“ trval na svém Zelenka.

„Jak ostatním podrážet nohy a zametat s nimi. Něco takového ne,“ vstoupil do jejich debaty Kříž coby budoucí otec.

Zelenka se po něm překvapeně podíval.

„Přinejmenším by je členství v dětské verzi naší strany připravilo o řadu iluzí,“ zašklebil se Brázda.

„Já myslím, že ten nápad má něco do sebe,“ nedal se jen tak odbýt Zelenka.

Výkonný manažer další diskusi na téma dětské obdoby SPS ukončil tím, že Křížovi i přes jeho odpor poručil, ať také tenhle nápad připíše na seznam k ostatním.

* * *